

Utdanningsmelding 2015

Innholdsfortegnelse

Oppsummering	2
Innledning.....	3
Fakultetenes utdanningsmeldinger	3
Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014.....	3
Læringsmiljøet og arbeidet i læringsmiljøutvalget	15
Opprettelse og nedleggelse av studieprogram.....	16
Oppsummering	17
Prioriteringer 2016-2017	20
Vedlegg	21
Det medisinsk-odontologiske fakultet.....	21
Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet.....	23
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	26
Det humanistiske fakultet.....	29
Det juridiske fakultet.....	31
Det psykologiske fakultet.....	35

Oppsummering

Å tilby internasjonalt anerkjent forskningsbasert utdanning med høy faglig kvalitet, skal være det overordnede prinsipp for utdanningene ved Universitetet i Bergen. Fakultetenes utdanningsmeldinger tegner et bilde av stor variasjon i utfordringer, og et høyt aktivitetsnivå i utviklingen av studietilbudene.

UiBs hovedprioriteringer for utdanning 2016 er fastsatt gjennom styringsparameterne "Rapport og planer 2015-2016". Fakultetene gir gode beskrivelser av egne satsingsområder. En samlet vurdering av styringsparameterne, innspillene i fakultetenes utdanningsmeldinger og universitetets nye strategiplan tilsier at følgende punkter vil ha særlig oppmerksomhet i perioden framover:

- Gjennomføring
- Mentorordning
- Internasjonalisering
- Digitalisering
- Rekruttering
- Fysisk læringsmiljø
- Studieprogramgjennomgang
- Tverrfaglighet

Planer for oppretting av nye studieprogram - fra 2017

- Bachelorprogram i journalistikk (BASV-JOU)
- Bachelorprogram i medie- og interaksjonsdesign
- Bachelorprogram i tv-produksjon
- Integert masterprogram i energi
- Integert masterprogram i havromsteknologi
- Integert masterprogram i medisinsk teknologi
- Lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap

- Masterprogram i avansert medie- og interaksjonsdesign

- Masterprogram i manusutvikling for serier

- Masterprogram i undersøkende journalistikk

- Master's Programme in Global Health

Planer for nedlegging av studieprogram - fra 2017

- Bachelorprogram i journalistikk (BASV-JOURN)
- Bachelorprogram i film- og TV-produksjon
- Bachelorprogram i nye medier
- Masterprogram i datalingvistikk og språkteknologi
- Masterprogram i internasjonal helse
- Masterprogram i oral science

Endringer i programtilbudet kan innebære etablering av reelt nye utdanninger, eller være tekniske omlegginger av studieretninger til studieprogram eller omvendt, som ikke innebærer reelle endringer i studietilbudet.

Innledning

Utdanningsmeldingen utfyller fremstillingen i Rapport og planer 2015-2016, som er universitetets årlige rapport til Kunnskapsdepartementet. I tillegg lages det egne meldinger og årsrapporter for internasjonalisering og læringsmiljø. Rapport og planer er strukturert rundt universitetets fastsatte styringsparametere og handlingsplaner, mens utdanningsmeldingen skal gi en helhetlig fremstilling av utdanningsvirksomheten, en overordnet vurdering av kvaliteten i studietilbudet ved institusjonen, og oversikt over opplegg, tiltak og videre satsinger basert på innspill fra instituttene og fakultetene.

Fakultetenes utdanningsmeldinger skal fungere som en selvevaluering for fakultetene, der nødvendige planer og justeringer for påfølgende periode presenteres i henhold til de resultater som er oppnådd. Fakultetene har hatt frist til 1. april for ferdigstilling av utdanningsmeldingene.

Utdanningsmeldingen er delt i to. Første del drøfter UiBs kvalitetssystem, tiltak og prosesser i regi av rektoratet og utdanningsutvalget. Avslutningen angir behov for videre oppfølging og tiltak ut fra forholdene identifisert i Rapport og planer og universitetets utdanningsmelding.

Fakultetenes utdanningsmeldinger

Fakultetene har blitt forelagt følgende mal for utdanningsmeldingen:

Utdanningsmelding:

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.
- Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2015.
- Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015.
- Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016.
- Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/justeringer/nedleggelse av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2017.
- Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.
- Resultatene fra Studiebarometeret i 2014 og 2015; hvilke tiltak er gjennomført i 2015 og/eller planlagt gjennomført i 2016.
- Fakultetenes arbeid med frafall og gjennomstrømming, med referanse til oppfølgingspunktene som er listet i styresak 124/15.
- Jf. punktet om programevaluering i malen: Vi ber om at det under dette punktet i tillegg sies noe om bruken av kvalitetsbasen ved emne- og programevalueringer.

For utdanningsmeldinger fra fakultetene, se vedlegg.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014

Prioriteringer relatert til sektormål

UiB har i 2015 arbeidet med følgende områder som er relatert til sektormål:

- Integrering, gjennomføring og tilhørighet for å hjelpe studentene til å lykkes
- Etter- og videreutdanning
- Samarbeid med videregående skoler
- Internasjonalisering, fellesgrader og misforhold mellom antall utreisende og innreisende studenter

□ Tverrfaglighet

Integrering, gjennomføring og tilhørighet for å hjelpe studentene til å lykkes

Gjennomføring

Etter etatsstyringsmøtet 3. juni 2015 fikk UiB blant annet følgende tilbakemeldinger fra KD:

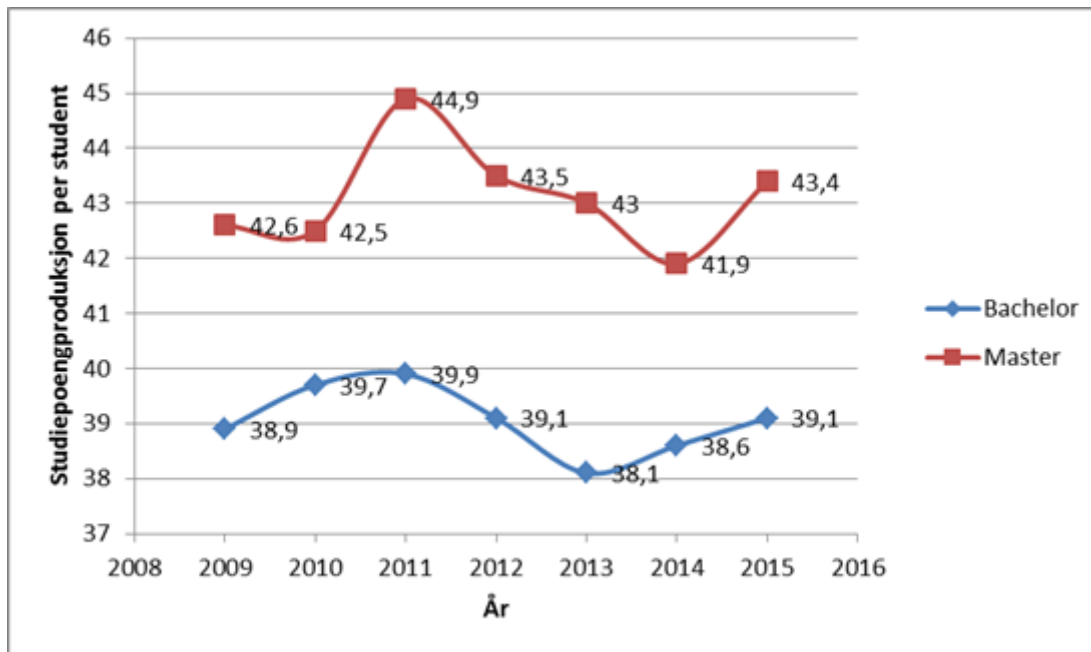
«Departementet bemerker at UiB «er tildelt 1050 studieplasser (...) siden 2008. Studiepoengproduksjonen (...) er ikke økt tilsvarende. Det er styrets oppgave å påse at målene departementet setter, blir nådd. (...) Riksrevisjonen har undersøkt studiegjennomføring i høyere utdanning. (...) Undersøkelsen viser at gjennomstrømmingen i høyere utdanning er for lav. UiB ligger under snittet for universiteter. Departementet konstaterer at UiB ikke har gjennomført tilstrekkelig kartlegging av årsaker. Departementet understreker at det er den enkelte utdanningsinstitusjon selv som har ansvar for å legge til rette for at studentene gjennomfører på normert tid. Departementet forventer at institusjonen kartlegger årsakene til frafall, vurderer eventuelle tiltak de har satt i gang og iverksetter adekvate tiltak for å redusere det frafallet institusjonen kan gjøre noe med.»

Høsten 2015 ble det gjennomført en analyse av forholdet mellom antall nye studieplasser som ble tilført UiB fra 2008 og kandidat- og studiepoengproduksjon. Resultatene fra analysen ble samlet i en rapport som ble lagt fram for diskusjon i Utdanningsutvalget og Universitetsstyret høsten 2014. Det ble konkludert som følger:

- UiB leverte 35% av forventet økning i studiepoengproduksjon fra 2008-2014
- I perioden økte studiepoengproduksjonen ved UiB økt med 4% og kandidatproduksjonen med 5,5%.
- Årsaker til svake resultater var:
  - o lav produktivitet (ca 70%)
  - o høyt frafall (ca 18%)
  - o omdisponeringer av studieplasser fra studier med høyere til studier med lavere produktivitet (master- til bachelor- og bachelor- til årsstudier).
  - o for lavt studentopptak (ledig kapasitet) særlig på master
- Profesjonsstudiene hadde høyest produktivitet. Deretter fulgte master-, bachelor- og til slutt årsstudiene hvor produktiviteten var lavest (kun ca. 50%)
- Det humanistiske fakultet hadde lavest produktivitet og høyest frafall.
- Det medisinsk- odontologiske fakultet hadde høyest produktivitet og lavest frafall.
- Økning i gjennomføring og reduksjon i frafall kunne påvirkes blant annet av
  - o bedre rekruttering – økt inntakskvalitet
  - o bedre faglig-sosial integrering
  - o bedre oppfølging av studentene fra studiestart til ferdig kandidat

Frafallet, definert som andelen studenter som avbryter et studium ved UiB uten fullført grad, og som samtidig ikke er i permisjon, har holdt seg stabilt de senere årene. Det samme har antall nullytere. Til tross for dette viser gjennomføringsgraden nedadgående trend. Dette kan forklares med at studenter ikke hopper av studiene i samme grad som før, men at de bruker lengre tid på sine studier. Samtidig viser tall fra 2015 at studiepoengproduksjonen per student har økt, både på bachelor- og masternivå.

Dette kan på sikt øke gjennomføringsgraden, gitt at frafallsandelen fortsatt holder seg stabilt, eller faller.

Figur 1 Studiepoengproduksjon per student på bachelor og masternivå.

Andre faktorer som bidrar til frafall er:

- «Planlagt frafall», det vil si studenter som ikke har noen ambisjoner om å fullføre en grad (13 % i 2009).
- Kvalitetsreformen har sørget for strukturelle endringer som gjør at universitetene tilbyr fagspesifikke studieprogram med 3-årige studieløp, istedenfor ettårige studieløp (grunnfag). Det er antageligvis vanskeligere for en ny student å velge et «rett studieløp» for de neste 3 år og så gjennomføre, enn å velge «rett studieløp» ett år av gangen.
- På grunn av Kvalitetsreformen eksisterer det også i dag en rekke institusjoner som tilbyr bachelorprogrammer. Større nasjonalt tilbud og økt fleksibilitet er ikke nødvendigvis kompatibelt med målsettingen om lavere frafall på hver enkelt institusjon.

Rekruttering

Styrking av rekruttering er også et middel for å øke gjennomføringen. I 2015 ble det utarbeidet en konkret handlingsplan, som skal tydeliggjøre prioriteringer og være forpliktende for arbeidet i innværende år innen rekruttering. Hovedpunktene i handlingsplanen var:

- å gjøre studieprogramsidene til de viktigste sidene for studentrekruttering,
- ta websidene til Utdanning i Bergen mer strategisk i bruk
- optimalisere annonsekampanjer på Ad words
- optimalisere vår distribusjon av informasjon til utdanning.no
- gjøre rekrutteringsbrosjyrer mer skreddersydd og tilpasset distribusjonskanal

- få bedre utbytte av de messene vi reiser på ved at vi når flere målgrupper enn videregående skole og at vi bedre ivaretar interessen til de besøkende som faktisk kommer
- få bedre utbytte av skolebesøkene ved å ta hensyn til hvilken region vi er i, og bli bedre på å fremheve det unike ved UiB slik at det kan bidra til å øke attraktiviteten til UiB som studiested
- nå ut til flere potensielle studenter med relevant innhold de er interessert i å få gjennom sosiale medier, skape tydeligere profiler på de forskjellige sosiale mediene

For å styrke inntakskvaliteten er avsetningen til studentrekruttering styrket for 2016.

Mentorordning

Som et tiltak for å styrke studentenes integrering, trivsel og læringsutbytte er det satt i gang mentorordninger ved flere av fakultetene ved UiB. Det medisinsk-odontologiske fakultet har etablert en mentorordning på medisinstudiet, og ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet arbeides det med å heve kompetansen på mentorene. Ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet prøves to ulike mentorordninger ut; en der undervisere inngår i mentorrollen og en der viderekomne studenter er mentorer. Ved Det humanistiske fakultet er det også prøvd ut mentorordninger, med noe blandet erfaring.

Praksis i utdanningene

I studentundersøkelsen, UiB-student 2013, var «praksis» den undervisningsformen som ble rangert høyest av studentene. Likevel svarte knapt 13 % av bachelorstudentene at de hadde hatt kontakt med arbeidslivet i løpet av studiet, og «praksis» var den vurderingsformen flest studenter ønsket mer av.

Utdanningsutvalget nedsatte en arbeidsgruppe som fra våren 2015 har hatt i oppgave å utarbeide en rapport med anbefalinger og retningslinjer for praksis i utdanningene ved UiB. Gruppen er ledet av visedekan for utdanning ved SV-fakultetet, Knut Hidle. Arbeidsgruppen påpeker blant annet at praksis bidrar til økt læring, sosialisering og arbeidsplasslæring i sin rapport som ferdigstilles i løpet av våren 2016.

Studentenes psykiske helse og selvtillit

Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved UiB ble revidert våren 2016, og utgjør et viktig redskap for å forbedre læringsmiljøet ved institusjonen både fysisk og psykososialt. I tillegg har UiB innledet samarbeid med Studentsamskipnaden i Bergen om forebygging av psykiske problemer, og direktør for SiB helse og veiledning, Hege Råkil, har orientert utdanningsutvalget om ulike mestringkurs for studenter.

Studiebarometeret

Fakultetene ble i år bedt om å rapportere på resultatene fra Studiebarometeret i 2014 og 2015; og på hvilke tiltak er gjennomført i 2015 og/eller planlagt gjennomført i 2016. Ulike utfordringer kommer frem her, men ett av hovedfunnene er at studentene oppfatter at de har manglende muligheter til medvirkning.

Det medisinsk-odontologiske, psykologiske og juridiske fakultet arbeider med å øke studenters medvirkningsgrad: Det psykologiske fakultet vil gjøre dette gjennom å ha ytterligere studentrepresentasjon i råd og utvalg. Det medisinsk-odontologiske fakultet vil gå i dialog med studentorganisasjonene, både om hvordan vi kan gjøre mulighetene for studentmedvirkning så gode som mulig, og om hvordan alle studentene kan få kjennskap til og benytte seg av de mulighetene som finnes. Det juridiske fakultet ønsker å synliggjøre klarere for studentene hvilke av deres innspill som følges opp og hvordan, og også være tydeligere på hvorfor faglige og pedagogiske hensyn noen ganger tilsier at innspill ikke tas til følge. Fakultetet har et godt samarbeid med Juridisk studentutvalg og vil bidra enda mer for å synliggjøre studentdemokratiet.

Det humanistiske fakultet har utfordringer når det gjelder studenters oppfattelse av studienes relevans for yrkeslivet. Fakultetet har som mål å synliggjøre yrkesrelevansen for studietilbudene, og det fins ulike tilbud om jobbsøkerkurs og karrieredager ved instituttene. Dette vil også være et element i arbeidet i prosjektet HF 2018.

Etter- og videreutdanning

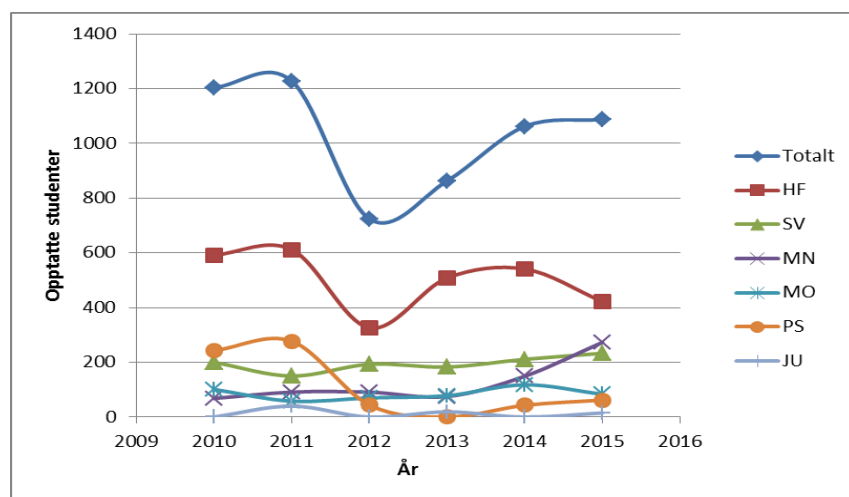
Handlingsplan for EVU for perioden 2015-2017 er satt med følgende mål:

- utvide EVU-porteføljen innen de strategiske profilområdene UiB satser særlig på
- utvide EVU-porteføljen rettet mot lærere
- utvide EVU-porteføljen i tråd med behov og forventninger fra offentlig sektor og partene i arbeidslivet
- utvide porteføljen av etterutdanningstilbud

Videreutdanning

Totalt antall studenter som er tildelt studierett innen videreutdanning er svakt økende (opptatte studenter), og HF har fortsatt flest emner og studenter. Opptaket har økt med 2,5 % totalt siden 2014, og av fakultetene kan MN vise til en vekst på over 80 %, mens HF og MOF har en reduksjon på henholdsvis 22 og 30 %.

Antall emner totalt er noe redusert fra i fjor, se tabell 1.

Figur 2 Antall opptatte studenter per fakultet.

Tabell 1 Antall emner - videreutdanning

	2013	2014	2015
HF	46	43	40
JU	2	2	2
MN	22	15	49
MOF	6	49	16
PS	15	15	13
SV	14	14	13

Totalt	105	138	133
--------	-----	-----	-----

Kunnskapsdepartementet la i september 2015 frem ny strategi for videreutdanning av lærere og skoleledere frem mot 2025. Kort tid etter lyste Utdanningsdirektoratet ut de videreutdanningstilbudene som UH-institusjonene kunne søke om å få tildelt. Her kunne man søke om midler til igangsetting av tilbud for skoleåret 2016-2017, eller utviklingsmidler med sikte på oppstart i 2017-2018. Midlene tildeles for perioder på 3-5 år, avhengig av type tilbud. Det er en rekke kriterier knyttet til utforming av de ulike studietilbudene. Universitetet i Bergen søkte om totalt 12 videreutdanningstilbud:

- Matematikk nivå 1 (tilbys allerede under KfK 2015/2016)
- Matematikk nivå 2 (tilbys allerede under KfK 2015/2016)
- Norsk nivå 1
- Norsk nivå 2
- Naturfag nivå 1 (tilbys allerede under KfK 2015/2016)
- Naturfag nivå 2 (tilbys allerede under KfK 2015/2016)
- Andrespråkspedagogikk nivå 1
- Samfunnsfag nivå 1
- KRLE nivå 1
- Spansk nivå 1
- Fransk nivå 1
- Tysk nivå 1

UiB har fått tilslag på 7 av disse: spansk (nivå 1), matematikk (nivå 1 og 2), naturvitenskap (nivå 1 og 2), og norsk (nivå 1 og 2).

For å møte den økende arbeidsledigheten i oljesektoren har UiB opprettet PPU deltid i matematikk og naturfag for ingeniører og andre som trenger å supplere sin fagutdanning. På PPU deltid, er det ikke nødvendig å ha all fagbakgrunn på plass før deltidsstudiet starter, studentene kan ta de fagene som mangler parallelt med deltidsstudiet.

Fokus i 2015 og fremtidige planer ved fakultetene

For å synliggjøre fakultetets EVU - tilbud har Det psykologiske fakultet utarbeidet en rullerende 2-årsplan for EVU-kurs fra 2015 og fremover. Årsplanen skal revideres og oppdateres i KUE to ganger pr år og danner grunnlag for fakultetets innmelding av kurstilbud til UIB sentralt.

Det juridiske fakultet har på oppdrag fra Addisco, som er et utdanningsselskap heleid av Forbundet for Ledelse og Teknikk ved LO, opprettet *emnet JUR601-Innføring i jus for næringslivet* for å gi etter- og videreutdanning til forbundets medlemmer.

Det humanistiske fakultet har igangsatt nye tilbud i forsknings- og formidlingskompetanse for museumssektoren, fremmedspråks- didaktikk for ungdomsskolelærere, etikk for helsearbeidere og forskningsetikk. Spansk og nordisk har mottatt midler fra Utdanningsdirektoratet gjennom prosjektet Kompetanse for kvalitet (KfK), og fakultetet har satt som mål å videreutvikle aktiviteten innen KfK. Fakultetet ser behov for en klargjøring av maler for budsjettering av EVU-tilbud i samarbeid med UiB sentralt. Det er også behov for brukerstøtte for fagpersoner som skal jobbe i digitale plattformer.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet la i 2015 vekt på å gi informasjon til fagmiljøene om etter- og videreutdanning ved UiB, blant annet med informasjonsmøter for undervisningsledere og instituttledere med representanter fra Kontor for etter- og videreutdanning og fra fakultetet.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har stor kontaktflate mot skoleverket gjennom Skolelaboratoriet, som har etter- og videreutdanning av lærere som en hovedoppgave. Videreutdanningen i naturfag er intensivert gjennom direktoratets satsing Kompetanse for kvalitet. Skolelaboratoriet tilbyr også etterutdanning (korte kurs uten studiepoeng). Matematisk institutt har to videreutdanningstilbud for lærere på 30 studiepoeng hver, innenfor den nasjonale ordningen Kompetanse for kvalitet. Institutt for fysikk og teknologi tilbyr to kurs i risikoanalyse og risikobasert HMS-styring i samarbeid med Det Norske Veritas (DNV GL).

Institutt for klinisk odontologi ved Det medisinsk-odontologiske fakultet hadde 36 aktive spesialistkandidater innen ulike disipliner registrert ved årsslutt i 2015, mens 6 spesialister ble sertifisert i løpet av året. Veilederkapasitet og pasienttilgang har vært en utfordring, men kompetansen ved instituttet er noe styrket med nyansettelser i løpet av 2015. Universitetet i Bergen og Legeforeningen arrangerte 53 kurs tilknyttet spesialistutdanningen for leger i 2015. Hele spesialistutdanningen for leger er i ferd med å omlegges, og det er etablert at universitetenes rolle i den nye ordningen vil være mindre enn i dag. Aktiviteten fra MOF opprettholdes inntil videre.

Etterutdanning

Faglig-pedagogisk dag (FP-dag) er det største enkeltstående etterutdanningstilbudet UiB gir lærere fra videregående skoler og ungdomsskoler på hele Vestlandet. Dette er også hovedtiltaket som tilbys innen etterutdanning. Faglig-pedagogisk dag 2015 gikk av stabelen fredag 6. februar med over 80 forelesninger fra samtlige fakulteter, fordelt på lokalene Sydneshaugen skole, Studentsenteret, SV-bygget og Dragefjellet. Anslagsvis 800-1000 lærere deltok, basert på tellinger som forelesere har meldt tilbake.

Utdanningsutvalget nedsatte en arbeidsgruppe som skulle komme med forslag til videreutvikling av Faglig-pedagogisk dag. Arbeidsgruppens generelle tilbakemelding er at Faglig-pedagogisk dag er et godt og viktig tilbud til lærerne, som i all hovedsak bør bestå i sin nåværende form, med noen justeringer. Gruppens hovedanbefalinger i forhold til målgrupper, faglig profil, markedsføring og kommunikasjon er som følger:

1. Målgrupper: Hvordan gjøre FP-dag mer attraktiv også for lærerne på ungdomstrinnet?

- Presentere Bergen kommunes prioriterte fagområder samt andre fagområder hvor lærerne melder om kompetansebehov overfor fakultetene, slik at fagmiljøene videre kan respondere på disse og bidra med faglige innlegg som «treffer» lærere på ungdomstrinnet
- Presentere UiBs satsing på rekruttering mot yngre målgrupper, som for eksempel muligheter for skolebesøk/fagdager og eventuelle skoleressurser på uib.no. Samarbeid med Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket om dette.

2. Faglig profil

- FP-dag bør ta hensyn til lærernes ønsker om faglig oppdatering innen et bredt og variert fagfelt, ikke bare de fagområdene som blir gitt politisk prioritert av skoleeier og utdanningsmyndigheter, samt ivareta en bred og god sammensetning av faglige og sosialpedagogiske bidrag

- Fakultetene bør på sikt oppfordres til å bidra med faglige innlegg som gjenspeiler UiBs strategiske profilområder
- Flere av randsonemiljøene inviteres til å bidra med faglige innlegg, eksempelvis Uni Research, CMR, CMI, Havforskningsinstituttet, NIFES og Haukeland sykehus
- Fakultetene oppfordres til å gjenbruke innlegg ifbm Forskningsdagene, både mht. tematikk og variasjon i formidlingsformer

3. Markedsføring og kommunikasjon

- Enkel registrering av deltakelse, samt frivillig registrering av kontaktinformasjon for å kunne motta løpende informasjon om programendringer eller motta informasjon fra UiB i etterkant
- Revisjon av eksisterende løsning for innmelding og registrering av faglige bidrag fra fagmiljøene, samt utvikling av noe ny funksjonalitet som vil gi enklere og mer fleksibel presentasjon av programmet på UiBs nettsider. Samarbeid med KA om dette
- Praksis med utsendelse av fysiske programhefter og plakater videreføres

Samarbeid med videregående skoler

Samspillet mellom forskning og utdanning skal styrkes gjennom økt lokalt og regionalt samarbeid. Et uttrykt mål har vært å øke samarbeidet med skoleverket. Samtlige fakulteter og universitetsmuseet skal følge opp kompetanseløft for lærere i ungdomsskolen og videregående skole. UiB skal tilby faglig oppdatering av lærere, men også muligheter for elever med spesielle forutsetninger til å ta introduksjonsemner ved universitetet. Det vil også bli vurdert å etablere mer formalisert samarbeid mellom skolene og universitetet gjennom opprettelse av forskerlinje ved partner-/universitetsskolene.

Universitetet i Bergen tegnet i januar 2015 nye partnerskoleavtaler med 18 skoler i Bergen og omegn, med varighet til 2017.. Praksis er en del av lærerutdanningene, og avtalene har som mål å gjøre kvaliteten på våre lærerstudenters praksis enda bedre. Dette skal oppnås ved at UiB og skolene har et tett samarbeid om praksiskomponenten i lærerutdanningen, og ved at samarbeidet er en arena for forskning- og utviklingssamarbeid.

Skoleprosjektet

Høsten 2015 startet UiB «Skoleprosjektet», et prosjekt der hovedmålet er å styrke UiBs kontaktflate med skoleverket. UiB har en rekke tilbud og kontaktpunkter med skoleklasser, lærere og rådgivere i skolen. Prosjektet skal tilrettelegge for bedre koordinering av disse tilbudene slik at UiB fremstår mer samlet mot skoleverket, og gjør terskelen lavere for kontakt og samarbeid.

Formålet med prosjektet er også å 1) styrke UiBs omdømme i skolesektoren, 2) hindre frafall gjennom mer treffsikre utdanningsvalg og 3) øke elevenes faglige nysgjerrighet og motivasjon gjennom et tidlig møte med fagmiljøene.

For å oppnå målsettingene i prosjektet, har universitetet kontakt med eksterne samarbeidspartnere som Bergen Kommune og Rådgiverforum Hordaland i tillegg til ungdomsskoler og videregående skoler i Bergen.

Ett av tiltakene i prosjektet er opprettelsen av en samlet nettside for UiBs tilbud til skoleverket; www.uib.no/skole. Andre tiltak i prosjektet er informasjonsmøter om høyere utdanning for elever i

ungdomsskolen i faget utdanningsvalg, utvidet tilbud om «Fagdag i bedrift»-besøk på UiB for elever på niendetrinn gjennom «Ka vil DU bli?» og økt samarbeid med UiBs samarbeidsskoler.

Internasjonalisering, internasjonale fellesgrader og misforhold mellom antall utreisende og innreisende studenter

Internasjonalisering

I løpet av året 2015 var totalt 484 studenter knyttet til programmet Erasmus+. Av disse var 140 utreisende, og 344 innreisende. I 2014 var totalantallet 307, hvorav 271 var innreisende og 36 utreisende studenter.

I overgangen fra LLP til Erasmus+ i 2014 åpnet seg flere nye muligheter innenfor Erasmus-programmet, både i form av nye aktiviteter, men også fordi Norge ble et fullverdig medlem av Erasmus+, som programland. I tillegg til student- og ansattutveksling i Europa, har det blitt mulig å samarbeide med land utenfor Europa og å søke om støtte til store eller små samarbeidsprosjekt (strategiske partnerskap, kunnskapsallianser og kapasitetsbygging). Mobilitet i verden eller «credit mobility» ble også aktuelt, med stipend til mobilitet av studenter og ansatte til/fra land utenfor Europa. Her fikk UiB tildelt 45 stipend for 2015/2016. Praksismobilitet for nyutdannede ble også opprettet innenfor programmet Erasmus+, en aktivitet der studenter som har fullført en grad, kan gis støtte i inntil 12 måneder for å reise på praksisopphold ved en europeisk arbeidsplass.

Erasmusstipendet på 350 eller 400 Euro per måned er et godt insentiv for å kunne få flere studenter til å reise ut gjennom Erasmus+.

Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) har uttrykt ønske om å øke studentmobiliteten til Europa fra Norge. Ved UiB (og andre norske institusjoner) er det en stor ubalanse i innkommende og utreisende Erasmus-studenter, og Erasmusprogrammet kan finansiere stipender til betraktelig flere utreisende norske studenter enn antallet som er på utveksling i dag. Det er også nye muligheter til å søke om samarbeidsprosjekt innenfor Erasmus for ansatte. Her har vi et ubrukt potensiale som bør kunne realiseres gjennom mer målrettet informasjonsarbeid om Erasmus-programmet, både mot studenter og ansatte.

Misforhold mellom antall utreisende og innreisende studenter

Antall utvekslingsstudenter økte noe fra 2014 til 2015. Det har vært nedgang i antall utreisende studenter, fra 684 studenter i 2014 til 649 studenter i 2015. Antall innreisende studenter økte fra 931 i 2014 til 1063 i 2015. Ubalansen mellom inn- og utreisende er en utfordring, og det har ikke lyktes å få balanse i dette forholdet i 2015.

Tabell 2 Antall innreisende og utreisende studenter

2012		2013		2014		2015	
Innreisende	Utreisende	Innreisende	Utreisende	Innreisende	Utreisende	Innreisende	Utreisende
823	761	958	758	931	684	1063	649
Innreisende/Utreisende		Innreisende/Utreisende		Innreisende/Utreisende		Innreisende/Utreisende	
1,1		1,3		1,4		1,6	
Andel utreisende		Andel utreisende		Andel utreisende		Andel utreisende	
48 %		44 %		42 %		38 %	

Tverrfaglig satsning innen utdanning

Tverrfaglighet er et viktig virkemiddel for å oppfylle en del av samfunnets kompetansebehov. Det er midlertidig flere utfordringer knyttet til denne typen satsning.

En rekke tverrfaglige program ble opprettet i 2015. Bachelorprogram i politisk økonomi er basert på et forpliktende samarbeid mellom Institutt for økonomi og Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold er et studium innen tverrfaglig kjønnsforskning ved HF. MN har utviklet Integrert masterprogram i havbruk og sjømat (sivilingeniør), et innovativt, tverrfaglig og tverrinstitusjonelt fellesprogram i samarbeid med HIB. Opprettelsen er i tråd med intensjonene om ytterligere styrking av UiBs samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner.

Prioriteringer relatert til styrking av utdanningskvalitet

UiB har i 2015 arbeidet med følgende områder som er relatert til utdanningskvalitet:

- Videreutvikling av læringsmiljø og utdanningskvalitet gjennom fremtidsrettet undervisning og studieaktiv læring, og utdanningsledelse
- Styrking av den pedagogiske dimensjonen i digitalisering, og videreutvikling og spredning av digitale undervisnings- og vurderingsformer
- Samsvaret mellom undervisnings- og vurderingsformer, og læringsutbyttebeskrivelser
- Insentiver for fremragende undervisning
- Videreutvikling av fysisk læringsmiljø

Videreutvikling av læringsmiljø og utdanningskvalitet gjennom fremtidsrettet undervisning og studieaktiv læring, og utdanningsledelse

UiB har satt i gang flere tiltak og ulike prosesser som samlet har som mål å styrke utdanningskvaliteten og bidra til at studentene oppnår læringsutbyttet som er definert for studiene. Tiltakene er på ulike nivå og har ulikt omfang.

Studiekvalitetsseminaret i 2015, som var et samarbeid med NOKUT, og UiBs kvalitetsseminar, har til sammen fokusert på studentaktive lærings- og vurderingsformer, bruken av Canvas (som beskrives seinere) til læringsfremmende aktiviteter, læringsutbyttestyrte undervisnings- og vurderingsformer, og hvordan fremme ny undervisningskultur for bedring av læringsutbyttet.

Videre ble det arrangert seminar for Utdanningsutvalget med fakultetenes visedekaner for utdanning og studiesjefer, UiBs universitetspedagoger, samt representanter fra Universitetsbiblioteket og Studieadministrativ avdeling som deltakere. Sentralt og lokalt pågår det tiltak for å styrke kompetanse og rolleforståelse hos programstyreledere, undervisningsledere og instituttledere. Det har blitt arrangert seminarer med fokus på utvikling av helhetlige studieprogram og emner som har gode læringsutbyttebeskrivelser og velbegrunnede undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer som samsvarer med beskrivelsene og er egnet til å fremme oppnåelsen av det foreskrevne læringsutbyttet.

Det universitetspedagogiske fagmiljøet ved UiB har blitt styrket. I tillegg til eksisterende obligatoriske og frivillige kurs, deltakelse i prosessen med å etablere nye studier, og støtte gjennom DigUiB-programmet har miljøet holdt flere seminarer og møter om studentaktive undervisnings- og vurderingsformer som kan erstatte eller supplere skriftlig skoleeksamen i fremtiden.

Satsingen på kvalitetsutvikling har blitt uttrykt gjennom fokus på og støtte til arbeidet med søknader om oppretting av nye studietilbud (se punkt om *Samsvaret mellom undervisnings- og vurderingsformer, og læringsutbyttebeskrivelser*).

Styrking av den pedagogiske dimensjonen i digitalisering, og videreutvikling og spredning av digitale undervisnings- og vurderingsformer

I programmet DigUiB gjøres en stor og langsiktig satsing på digitale løsninger for utdanning.

Det skal etableres en digital undervisningsarena tilpasset faglige og pedagogiske målsetninger, som skal gjøre UiB til en attraktiv utdanningsinstitusjon for både studenter og undervisere. Det lages blant annet tjenester for opptak og strømming av forelesninger, det etableres ny web-basert læringsplattform, og det legges til rette for nye vurderingsformer og digital eksamen.

DigUiB arbeider med å opprette et læringslaboratorium som skal styrke universitetets kjernevirksomhet. Læringslaben skal:

- tilby forskningsbasert og oppdatert kompetanse og undervisning på bruk av IKT i undervisningen
- ha kapasitet og kompetanse til å utvikle nye og skreddersydde IKT-løsninger og læringsressurser i samarbeid med fagmiljøene
- ha kompetanse og kapasitet til å lage audiovisuelle produksjoner og læringsressurser for undervisning og formidling i samarbeid med fagmiljøene
- drive oppsøkende virksomhet mot fagmiljøene for å identifisere muligheter og potensielle løsninger og anvendelser
- drive forskningsbasert virksomhet, kunne ha egne forskningsprosjekter, og kunne ta eksterne oppdrag
- ha topp infrastruktur (teknisk og administrativ)
- ha tverrfaglig kompetanse både i pedagogikk og teknologiutvikling
- ha samarbeid med Mediesenteret ved HiB

I januar 2015 inngikk Universitet i Bergen (UiB), Universitetet i Agder (UiA) og Universitetet i Oslo (UiO) en avtale med Inspira AS som leverandør av eksamensløsningen Inspira Assessment (IA). Prinsippet om BYOD (Bring Your own device) har vært og er grunnleggende for gjennomføring av digitale skoleeksamener ved UiB. Våren 2015 gjennomførte vel 3300 kandidater eksamen digitalt, dette utgjorde 17,5 % av totalantall kandidater ved skriftlig eksamen. Tilsvarende tall for høsten 2015 var 12713 kandidater, som utgjorde 48,5 % av høstens kandidater til skoleeksamen UiB sitt mål for høsten 2015 var 30 % av kandidatene som var oppmeldt etter trekkfrist ble tilbydt digital skriftlig skoleeksamen.

Høsten 2015 har følgende vært viktige tiltak for å få digital eksamen i driftsfase og klar for videre skalering:

- Etablering av OBS-rom ved eksamen i tett samarbeid med IT avdelingen og eksamensgruppen, her brukes kommunikasjon via 'hipchat'
- Bruk av innleide tekniske vakter

I evalueringen fra digital eksamen våren 2015 var studentene stort sett svært fornøyde med gjennomføringen av digital eksamen ved UiB og med den tekniske løsningen.

DigUiB hadde som hovedmål i 2015 å finne en ny løsning for læringsstøtte for å erstatte eksisterende læringsplattform og å utvikle et produksjonsmiljø for å støtte fagmiljøene når de utvikler digitale læringsressurser. I løpet av 2016 skal hele UiB flytte over på ny læringsplattform, som har fått navnet Mitt UiB. De to første fakultetene flytter i sin helhet over fra vårsemesteret 2016, mens de fire siste kommer etter høstsemesteret 2016. Tyngdepunktet i den nye plattformen er Canvas, men vil med tiden omfatte en rekke integrerte tjenester og vil samlet utgjøre det meste av UiBs digitale læringsmiljø. Canvas gir faglærerne flere strenger å spille på i arbeidet med å utarbeide og implementere nye og bedre undervisnings- og læringsformer, samt studentaktiv læring. Canvas kan også støtte nye samarbeidsformer, og vil gi fleksibilitet og valgfrihet.

Et produksjonsmiljø er etablert, som blant annet leverer produksjonsstøtte til fagmiljøene, hjelper til i produksjon av «Massive Open Online Courses» (MOOC) og leverer videonotattjenester for opptak av forelesninger. Digitalisering av læringsressurser kan gjøre at både studenter som møter på campus og fjernstudenter kan arbeide mer fleksibelt.

UiB har også startet opp en MOOC i fagfeltet klima med navnet «Causes of climate change» på plattformen FutureLearn som er tilgjengelig for over en million nettstudenter. I tillegg ble det våren 2016 startet opp en ny MOOC – «Occupational health in development countries» og universitetet regner med å produsere ytterligere en MOOC i 2016, sannsynligvis ikke med lansering før i 2017.

UiB følger utviklingen av ulike tjenester i eCampus nøye, og deltar i felles fora og på nasjonale erfaringsseminarer for blant annet å bidra med de erfaringene vi nå gjør oss. Prosjekter for felles innkjøp av systemer ligger tidsmessig for langt fram i tid i forhold til det UiB har behov for, og en del av de felles innkjøpene kommer for sent om vi ikke skal få en kraftig oppbremsing av utviklingen.

Insentiver: PEK og Ugleprisen

Program for evaluering og kvalitetsutvikling (PEK)

PEK er UiBs program for finansiering av studiekvalitetsprosjekt, etablert i 1997. Tildeling gis for et år på bakgrunn av søknad, med mulighet for forlengelse i to år.

Utdanningsutvalget vedtok følgende tildeling av PEK-midler:

Fagmiljøet i didaktikk ved AHKR fikk tildelt 130 000 kroner for prosjektet *HUSK - Humanistisk skolesamarbeid*.

Institutt for pedagogikk (IPED) fikk utdelt 250 000 kroner for utvikling av etter- og videreutdanning i psykologididaktikk.

Det medisinsk-odontologiske fakultet fikk tildelt 260 000 kroner for å innføre ny eksamensform i medisinstudiet, *OSCE - Objective Structured Clinical Examination*.

Institutt for sammenliknende politikk, Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Sosiologisk institutt fikk tildelt 60 000 kroner for Ambassadørprogrammet.

Ugleprisen

Ugleprisen er UiBs interne pris for utdanningskvalitet. Prisen blir delt ut av Universitetets utdanningsutvalg til fagmiljø som kan dokumentere særlig vellykkede tiltak for studiekvalitet.

Ugleprisen for 2015 gikk til Akademisk skrivesenter ved Det humanistiske fakultet.

Samsvaret mellom undervisnings- og vurderingsformer, og læringsutbyttebeskrivelser

UiB har i 2015 videreutviklet sitt kvalitetsarbeid når det gjelder søknadsprosessen for oppretting av nye studier. UiB har utviklet søknadsskjema og veiledninger basert på NOKUTs søknadsskjema og veiledninger til høgskoler som søker om akkreditering av sine studietilbud. NOKUT forventer at selvakkrediterende institusjoner som UiB stiller de samme krav om dokumentasjon og begrunnelser for opprettinger av nye studieprogrammer som de NOKUT stiller til høgskolene. UiB har i søknadsprosessen stilt universitetspedagogiske og studieadministrative veiledningsressurser til disposisjon for fakultetene og instituttene.

Opprettingen av nye studieprogram har fått ekstra oppmerksomhet og veiledning.

Studieprogrammene skal oppfylle et sett dokumentasjonskrav. Dette innebærer krav om klarere redegjørelse og begrunnelse for undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer der tilrettelegging for studentaktivitet står sentralt. Hovedmålet med kravene er å fremme mer egnede undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer som vil styrke studiekvaliteten, og fremme studentenes oppnåelse av læringsutbyttet.

Videreutvikling av fysisk læringsmiljø

Av større rehabiliteringsprosjekt som ble gjennomført i 2015, kan oppussingen av Dragefjellet skole ved Det juridiske fakultet nevnes. Rehabiliteringen har blant annet gjort det mulig å arrangere alle eksamener ved fakultetet digitalt. Studentene har gitt gode tilbakemeldinger på sitt forbedrede læringsmiljø. I tillegg til dette er det gjort mindre oppgraderinger av bygg ved de andre fakultetene.

Læringsmiljøet og arbeidet i læringsmiljøutvalget

Ifølge universitets- og høyskoleloven er institusjonene pålagt å etablere egne læringsmiljøutvalg (LMU). Utvalgene skal sikre at lovens bestemmelser i § 4-3 om studentenes læringsmiljø blir gjennomført.

I 2015 har LMU hatt fem møter og behandlet 39 saker. Møtene har blitt arrangert på fakultetene, og kombinert med befaring og dialogmøte med studenter og ansatte.

Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved UiB 2013-2015 gikk ut til sommeren 2015. En arbeidsgruppe utarbeidet en revidert utgave av handlingsplanen vårsemesteret 2015.

Arbeidsgruppen anbefalte at handlingsplanen bør revideres hvert fjerde år fordi mange av tiltakene er langsiktige og ressurskrevende.

Studiestart og fadderuken har vært en viktig sak for LMU også i 2015. Utvalget har vedtatt tildelingen av midler til fadderarrangement, og kursopplegget for fadderne er videreutviklet i samarbeid med fadderkoordinator. Rapporteringen fra fadderarrangementene, som fikk tildelt støtte fra den sentrale potten, ble lagt fram for utvalget og godkjent.

Høsten 2015 ble det nedsatt en arbeidsgruppe og en styringsgruppe som skal følge opp arbeidet med å lage et forslag til retningslinjer for konflikter som omfatter studenter samt å se på vern mot gjengjeldelser ved varsling for studentene. Arbeidsgruppen har fått et mandat for arbeidet, og det er forventet at arbeidet ferdigstilles i løpet av 2016.

LMU har anbefalt å innføre en mentorordning for studenter med nedsatt funksjonsevne ved UiB. HR-avdelingen kom med innspill til hvordan ordningen bør organiseres, utarbeidet en avtalekontrakt for mentorene og sendte ut et informasjonsbrev til fakultetene om ordningen.

LMU har mottatt klager fra fem fakultet. De fleste av klagen gjelder det fysiske læringsmiljøet, der klager på luftkvalitet og temperatur er en gjengangere. Utvalget har også behandlet klager på at forelesere ikke møter opp til undervisning, sen endring av tidspunkt for obligatorisk undervisning og svikt i informasjonsrutiner. Klagen blir enten fulgt opp av fakultetene eller Eiendomsavdelingen.

Læringsmiljøprisen ble tildelt Førsteamanuensis Christian Jørgensen ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Han fikk prisen fordi han er kreativ i formidlingen av fag, aktiviserer studentene og har god interaksjon med studentene. Gjennom tilrettelegging for læring også utenom undervisningssituasjonen, skaper han gode rammer for læring og bidrar til et svært godt læringsmiljø for studentene.

Det årlige fellesmøte mellom Arbeidsmiljøutvalget og Læringsmiljøutvalget ble arrangert 5. februar. Temaet for møtet var beredskapsarbeid, status og utfordringer.

Andre viktige saker som er behandlet i LMU er rollen utvalget har i klagesaker, samt tidsplan og statutter for Læringsmiljøprisen.

For ytterligere informasjon om LMUs virksomhet vises det til årsrapporten for 2014-2015.

Opprettelse og nedleggelse av studieprogram

Fakultetene har ansvar for forvaltning av emneporteføljen, mens universitetsstyret har ansvar for programporteføljen. For studieprogrammene fastslår Kvalitetshandboka følgende prosedyre:

- Forslag til endring i programporteføljen fremmes i utdanningsmeldingen
- Utdanningsutvalget behandler søknadene om endring i programporteføljen etter fakultetenes tidsfrist.
- På bakgrunn av utdanningsutvalgets anbefalinger fatter universitetsstyret endelig vedtak om endring i programporteføljen.

Kravene til dokumentasjon og begrunnelser i søknader om oppretting av nye studier ble i år 2015 utvidet og skjerpet sammenliknet med tidligere år. Dette ble gjort for å styrke studiekvaliteten og for å være i samsvar med NOKUTs dokumentasjonskrav ved akkreditering av studier.

Kravene medførte mye arbeid for fakultetene og fagmiljøene. Søknadene var grundige og inneholdt mye verdifull informasjon og dokumentasjon, noe som ga et bedre beslutningsgrunnlag for oppretting enn tidligere. Samtidig ble det besluttet at enkelte innmeldte studieprogram ikke ble opprettet i 2016 grunnet mangler eller manglende avklaringer.

Følgende studier ble opprettet fra 2016

Følgende program ble opprettet fra 2016:

- Bachelorprogram i politisk økonomi
- Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold
- Bachelorprogram i klassisk filologi
- Femårig integrert sivilingeniørprogram i havbruk og sjømat (sivilingeniør)
- Bachelorprogram i spesialpedagogikk
- Årsstudium i pedagogikk

Følgende studier blir nedlagt fra 2016

Følgende program blir nedlagt fra 2016:

- Bachelorprogram i gresk
- Bachelorprogram i latin
- Bachelorprogram i berekraftig havbruk
- Masterprogram i internasjonal helse

Følgende studier er planlagt opprettet fra 2017

Følgende program er planlagt å bli opprettet fra 2017:

- Bachelorprogram i journalistikk (BASV-JOU)
- Bachelorprogram i medie- og interaksjonsdesign
- Bachelorprogram i tv-produksjon
- Integrrert masterprogram i energi
- Integrrert masterprogram i havromsteknologi
- Integrrert masterprogram i medisinsk teknologi
- Lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap
- Masterprogram i avansert medie- og interaksjonsdesign
- Masterprogram i manusutvikling for serier
- Masterprogram i undersøkende journalistikk
- Master's Programme in Global Health

Følgende studier er planlagt nedlagt fra 2017

Følgende program er planlagt å bli nedlagt fra 2017:

- Bachelorprogram i journalistikk (BASV-JOURN)
- Bachelorprogram i film- og TV-produksjon
- Bachelorprogram i nye medier
- Masterprogram i datalingvistikk og språkteknologi
- Masterprogram i oral science

Oppsummering

Fakultetenes utdanningsmeldinger viser en stor bredde i måloppnåelser og utfordringer, og meldingene danner et godt grunnlag for det enkelte fakultets prioritering av tiltak og satsinger i perioden.

Meldingene viser i tillegg følgende utfordringer og prioriteringer:

Digitalisering. Fakultetene fokuserer fullt på digitalisering. MOF var blant annet først ute med å ta i bruk Mitt UiB og ser behovet for å tenke nytt rundt digitalisering i fagmiljøene, og å ta i bruk mulighetene som ligger i den nye plattformen, særlig med tanke på interaktivitet og studentaktivering i undervisningen. Bruken av Inspera Assessment til digital vurdering øker også, og flere av instituttene melder om at studentene ønsker flere digitale eksamener. Studieseksjonen ved fakultetet har opprettet en egen ressursgruppe for bedre å samordne arbeid med digitalisering.

Det psykologiske fakultet har vært pilot både for digital eksamen og i utprøving av elektroniske litteraturlister. I tillegg har fakultetet opprettet forumet «DigLunsj» et lavterskeltilbud som skal bistå fagpersoner som ønsker å ta i bruk digitale hjelpemiddel og der fagpersoner kan legge frem ideer og erfaringer rundt digitalisering i eget emne/program.

Det juridiske fakultet er første fakultet ved UiB som har digital eksamen i alle emner fra og med høst 2015.

Men digitalisering møter også en rekke utfordringer.

Mangel på egnede lokaler ved universitetet er en stor utfordring dersom volumet av kandidater som tar digital skoleeksamen skal øke. I tillegg er ikke alle ønskede funksjoner og muligheter på plass i eksamensløsningen ennå.

Ved det juridiske fakultet har innføring av digital eksamen vært krevende for fakultetet. Arbeidsprosessene er betydelig endret og arbeidstoppene kommer på nye tidspunkt, videre har Inspera fortsatt ikke funksjoner for klagebehandling, nivåkontroll og direkte kobling til plagiattkontrollverktøy. Fakultetet melder videre at pilotfasen for ny læringsplattform har vist at det krever et ekstraordinært løft før alle emner går over til ny plattform høst 2016. Det er opprettet en studieadministrativ prosjektgruppe for å drive arbeidet fremover og støtte de emneansvarlige i implementeringen. For fakultetet er det avgjørende at den nye læringsplattformen også får en fullgod erstatning for KARK samt direkte kobling til plagiattkontrollverktøy.

Fysisk læringsmiljø. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet melder om økt press på undervisningslokaler og utfordringer knyttet til å finne egnede lokaler til ulike nye undervisningsmetoder grunnet økt studenttall. Det kommer i tillegg til vedvarende stort behov for oppgradering av undervisningsrom og laboratorier. Fakultetet ønsker å bidra til innføring av digital eksamen, men det kommer i konflikt med lesesalsplass til studentene.

Rekruttering. Flere fakulteter melder om økt fokus på rekruttering, og økt rekruttering. Dette skyldes blant annet nye studietilbud. Ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har oppdelingen av bachelorprogrammet i matematiske fag i tre bachelorprogram og et integrert masterprogram bidratt til en nær dobling av søker- og opptakstall. Dette gir positive ringvirkninger gjennom styrket lærings- og sosialt miljø. Institutt for informatikk har startet opp to nye bachelorprogram fra høsten 2015, og antall primærøkere til informatikk økte samlet sett med 61 %.

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet har «Ambassadørprogrammet» fått PEK-midler i 2015. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap, Institutt for sammenliknende politikk og Sosiologisk institutt, og har som mål å øke rekruttering til og kvalitet i utvekslingen av studenter ved de tre instituttene.

Det humanistiske fakultet har utrettet mye i rekrutteringsarbeidet. Fakultetet lyste ut midler for bedring av rekruttering og studiekvalitet. Fagmiljøene viste stort engasjement og gjennomførte en rekke tiltak. Grunnenhetene intensiverte sitt samarbeid med ungdomsskoler og videregående skoler i regionen, og det har blitt produsert rekrutteringsfilmer for en del fagmiljø. Etter flere år med nedgang var det i 2015 en oppgang i søkertall og nye studenter, og alle studieplassene på bachelornivå ble fylt opp. Fakultetet antar at dette har sammenheng med arbeidet som er gjort for å snu trenden fra tidligere år.

Integrering, gjennomføring og tilhørighet for å få studentene til å lykkes. Flere fakulteter arbeider for å bedre gjennomføringsgraden. Ved Det medisinsk-odontologiske fakultet har fakultetsstyret bedt om en rapport på frafall i de ulike studieprogrammene, og fakultetsledelsen vil se på tiltak som kan føre til at forholdet mellom opptatte studenter og uteksaminerte kandidater blir mer balansert for det enkelte studieprogram.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet tok i 2015 initiativ til et nasjonalt samarbeid på å dele erfaringer og kompetanse på tiltak som reduserer frafall fra studiene. På et nasjonalt seminar i 2015 i regi av fakultetet fikk et interimsstyre i oppgave å foreslå en organisering av systematisert erfarings- og kompetansedeling. Interimsstyret har levert sitt forslag som vil bli sendt til alle læresteder og samskipnader med forespørsel om deltagelse. I forslaget ligger det opprettelse av et sekretariat for samarbeidet ved MN-fakultetet, som skal finansieres av de deltagende institusjoner. Også i 2015 har fakultetet hatt stort fokus på førstesemesteret og spesielt mottaket av de nye studentene. Hensikten er at studentene raskt finner seg til rette sosialt, deltar aktivt i undervisningen og blir motivert for videre studier. Det arbeides videre med å ansvarliggjøre studenter på alle nivå slik at de i enda større grad blir en ressurs og identifiserer seg med fakultetet.

Ved Det humanistiske fakultet ble 2015 innledet med et internt Rekrutterings- og studiekvalitetsseminar for vitenskapelig og administrativt ansatte der hovedtema var tiltak for å øke rekrutteringen og bedre gjennomføringen i studiene.

For å hindre frafall har Det juridiske fakultet hatt særlig fokus på det viktige førsteåret, og fortsetter å utvikle mottaket ved studiestart med særlig fokus på integrering av studenter som begynner rett på et senere studieår. Fakultetet innfører år for år flere kvalitetshevende tiltak i de første emnene studentene tar, blant annet ved bruk av digitale pedagogiske verktøy. Arbeidsgruppelederne har en sentral rolle i å sikre godt læringsmiljø og å bidra til å hindre frafall på de to første studieårene.

Opplæringen av arbeidsgruppelederne videreutvikles og forbedres derfor ytterligere år for år for å sikre at arbeidsgruppelederne gir best mulig oppfølging av studentene i gruppene, både faglig og psykososialt. For å hindre frafall mot slutten av studiet har fakultetet i løpet av de to siste årene lagt om undervisningen knyttet til masteroppgaven. Masteroppgaveemnet inneholder nå flere obligatoriske elementer som blant annet hjelper studentene å komme tidligere i gang med skrivingen. Dermed tilrettelegges det nå i større grad for at studentene skal lykkes på et område der det tidligere har vært utfordringer.

Ved Det psykologiske fakultet har arbeidet med økt tilhørighet på bachelorprogrammene vært særlig viktig, mens på masterprogrammene har rekruttering hatt størst fokus, begge med mål i å hindre frafall. Mye av dette arbeidet ligger til grunn for den omleggingen av studieporteføljen som fakultetet nå er i ferd med å implementere.

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet fikk Sosiologisk institutt tildelt PEK-midler i 2014 til å gjennomføre en undersøkelse om læringsmiljø og studievalg/fravalg blant nåværende og tidligere studenter på bachelorprogrammet i sosiologi. På bakgrunn av dette arbeidet utvikler instituttet nå tiltak som kan bedre den sosiale integreringen på programmet og gi større muligheter for selvstendig faglig arbeid. Målet er også å tydeliggjøre programmets yrkesrelevans for studentene, for å bedre gjennomføringstallene og studentenes faglige selvtillit.

Fakultetet vil legge særlig vekt på å utvikle ordninger for studentnær oppfølging og sosial integrering i det akademiske fellesskapet. Det er også sentralt å sikre bedre rekruttering til masterprogrammene fra fakultetets egne bachelorprogram. Flere fagmiljøer har allerede satt i gang gode tiltak, blant annet mentorordninger, midtveisevalueringer, milepæler i masterprogrammet, masterutvalg og faste møter med fagutvalgene. Deling av erfaringer og best practice vil bli prioritert.

Fakultetet delte i 2015 for første gang ut en egen studiekvalitetspris på 25 000 kroner. Prisen skal premiere fagmiljøer som jobber aktivt med å utvikle kvaliteten på sine utdanninger. Instituttene og studentorganisasjonene meldte inn 4 kandidater til prisen og prosjektet Studenten i sentrum (SiS) ved Institutt for informasjons- og medievitenskap ble utnevnt som prisens vinner. Prosjektet vant for sitt arbeid med utvikling og innføring av mentorordning for studenter på bachelornivå

Internasjonalisering. Mange fakulteter har meldt at de har fokus på internasjonalisering. Arbeidet med internasjonalisering av studiene tar forskjellige former og gir forskjellige erfaringer blant fakultetene.

Det medisinsk-odontologiske fakultet melder at det er utfordrende å legge til rette for internasjonalisering av fakultetets profesjonsstudier, siden utvekslingsavtaler må være nøye kvalitetssikret med tanke på praktisk og teoretisk progresjon i studiene. Fakultetet har ambisjoner om å øke mulighetene for både ut- og innreisende studenter, og heve kvaliteten på internasjonaliseringsarbeid.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har gode resultater innen internasjonalisering og dette feltet vil fortsatt være et satsingsområde i 2016. Kvoteringen har vært en viktig bidragsyter til at fakultetet har kunnet tilby faglig sterke og anerkjente masterprogram på engelsk til studenter fra fakultetets partneruniversiteter. Det ble høsten 2015 klart at kvoteprogrammet ikke ville bli videreført fra 2016, og fagmiljøene måtte dermed vurdere om det var aktuelt å tilby programmene for selvfinansierende og eventuelt norske studenter. Flere fagmiljøer planlegger å søke på midler i det nye partnerskapsprogrammet i 2016 og justere de eksisterende studietilbudene til disse nye rammene for samarbeid med land i sør.

Ved Det humanistiske fakultet skal en arbeidsgruppe sørge for tiltak for å øke internasjonal studentmobiliteten.

Ved det juridiske fakultet har videreutvikling av samarbeid med kinesiske universitet vært sentralt i 2015. Fakultetet planlegger opprettelse av emne i kinesisk rett fra høst 2016. Fakultetet har etablert en semesterpakke i kinesisk rett fra vår 2017 der studentene kombinerer studier og praksis under utveksling til Kina. I tillegg er samarbeid med National Law University Delhi i India etablert og gjensidig studentutveksling finner sted fra 2016.

Prioriteringer 2016-2017

Det overordnede prinsipp for utdanningene ved Universitetet i Bergen er å tilby internasjonalt anerkjent forskningsbasert utdanning med høy faglig kvalitet. Sentralt fremover vil være å styrke samsvaret mellom undervisnings- og vurderingsformer, og læringsutbyttebeskrivelser.

Utdanningsmeldingene fra fakultetene viser at det gjøres mye godt arbeid for å styrke utdanningskvaliteten. Samtidig er det en rekke områder hvor fakultetene kunne ha belyst mer konkret om hvilket tiltak som har blitt iverksatt. Dette gjelder spesielt tiltak som har som mål å øke **gjennomføringen**. I dette arbeidet vil **mentorordninger** spille en stor rolle, og en prosess der disse samordnes er prioritert. Videre arbeid med **studieprogrammer** vil også være viktig.

Disse satsningsområdene blir særskilt viktig i årene som kommer. Endringene i finansieringssystemet fordrer ikke bare økt studiepoengproduksjon men også kandidatproduksjon. Også UiBs strategiplan legger vekt på gjennomføring. Målet er å etablere flere sentre for fremragende utdanning (SFU), og aktivt medvirke til at flest mulig gjennomfører studiene sine med et godt læringsutbytte. Innen 2022 skal andelen som gjennomfører bachelorprogrammene ha økt. På mastergrad skal den ha økt til 80 prosent. I tillegg ønsker UiB å tiltrekke de mest motiverte studentene, og **rekruttere** spesielt talentfulle forskere tidlig i karriereløpet, ved å sikre at det er god sammenheng og progresjon mellom bachelor-, master- og ph.d.-graden.

Dette tilsier at arbeidet med å øke og styrke gjennomføringsgraden og rekrutteringen må intensiveres og konkretiseres ytterligere.

Det samme gjelder **internasjonalisering**. UiBs strategiplan har som mål at innen 2022 så skal minst 40 prosent av kandidatene ha et utvekslingsopphold som en del av graden sin. Videre har UiB satt som mål å være ledende på nye og innovative **digitale lærings- og formidlingsformer**, samt å styrke **tverrfaglighet**.

Vedlegg

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

Høsten 2015 startet det første kullet med ny studieplan for medisinstudiet (Medisin 2015). Fakultetet og instituttene har i fellesskap måtte håndtere utfordringer knyttet til den nye planen, men det er gledelig å se at målsetningene med en mer praksis- og ferdighetsrettet studieplan allerede fra første studieår er gjennomførbare og blir godt mottatt av studentene. Arbeidet med videre innfasing av studieplanen vil være viktig også i 2016. Praksisutplassering vil være et gjennomgangstema – her vil vi arbeide videre med bedre desentralisert undervisning i samarbeidende sykehus og hos allmennpraktikere. I tillegg vil vi legge vekt på mer praksisorienterte vurderingsformer. Våren 2016 gjennomfører vi en pilot med såkalt stasjonseksamen (OSCE).

Parallelt med at det innføres ny studieplan for medisinstudiet, arbeider Institutt for klinisk odontologi med en ny plan for tannlegestudiet. Det er opprettet en styringsgruppe og en arbeidsgruppe for revisjon av utdanningens tre siste studieår.

I 2015 startet Enhet for læring opp arbeidet ved fakultetet. Enheten har en fast ansatt universitetspedagog som suppleres med andre vitenskapelige ressurser og administrativ støtte. Enheten er blitt en viktig ressurs i arbeidet med å bygge opp pedagogisk kompetanse i studieprogrammene våre. Enheten er også involvert i det pågående arbeidet med å digitalisere undervisning og vurdering.

Fakultetet har en pågående prosess når det gjelder utvikling av masterprogram ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin. I denne forbindelse er det viktig med både arbeidsdeling og samarbeid mellom IGS og HiB om mastergradsprogrammene. Fakultetet vil legge til rette for drøftinger mellom fagmiljø ved IGS og HiB.

En annen viktig prioritering for fakultetet er å bygge et nytt ferdighetssenter for trening i praktiske medisinske ferdigheter. Det er nå avklart at dette skal etableres i Bygg for biologiske basalfag, med mål om at det administreres sammen med Helse Bergens ferdighetssenter i en egen enhet. I 2016 vil fakultetet i likhet med de øvrige fakultetene ved UiB starte en gjennomgang av alle studieprogrammene og se spesielt på sammenhengen mellom læringsutbytte, undervisnings- og vurderingsformer.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet på i 2015

Fakultetet har i 2015 arbeidet særlig med digitalisering av undervisning og vurdering, og dette arbeidet fortsetter i 2016. Det at MOF som et av to fakultet er først ute med å ta i bruk Mitt UiB aktualiserer behovet for å tenke nytt rundt digitalisering i fagmiljøene, og å ta i bruk mulighetene som ligger i den nye plattformen, særlig med tanke på interaktivitet og studentaktivering i undervisningen. Bruken av Inspira Assessment til digital vurdering øker også, og flere av våre institutter melder om at studentene ønsker flere digitale eksamener. Studieseksjonen ved fakultetet har opprettet en egen ressursgruppe for bedre å samordne arbeid med digitalisering.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015

En utfordring ved flere av våre studieprogram er tilstrekkelig tilgang på lærekrefter. For grunnstudiene melder ernærings- og farmasimiljøene om en presset situasjon, der det særlig er behov for fagpersoner med spisskompetanse innen fagspesifikke områder. Masterstudiene i ernæring og genetisk veiledning har også et udekket behov for fagkompetanse, og i biomedisin vurderer man tiltak for å kunne møte et kommende generasjonsskifte i vitenskapelig stab. Egnede undervisningslokaler er også en tilbakevendende utfordring, der det særlig er mangel på grupperom som er problematisk. Tiltak for bedre sambruk mellom instituttene for klinisk odontologi og global helse og samfunnsmedisin er satt i verk for å bedre situasjonen.

Det er tidvis utfordrende å legge til rette for internasjonalisering av fakultetets profesjonsstudier, siden utvekslingsavtaler må være nøye kvalitetssikret med tanke på praktisk og teoretisk progresjon i studiene. Særlig de odontologiske fagene trekker dette frem som en utfordring. Fakultetet har ambisjoner om å øke mulighetene for både ut- og innreisende studenter, og heve kvaliteten på vårt internasjonaliseringsarbeid.

Studieprogramevalueringer – gjennomføring i 2015 og planer for 2016

Programsensor for medisinstudiet har fått en spisset rolle som ressurs i evalueringsopplegget for ny studieplan, der Enhet for læring skal lede arbeidet. Planen er å følge opp den løpende evalueringen av nye semestre i samarbeid med et eget studentpanel kalt STUND, og parallelt ha et helhetlig evalueringsopplegg for den nye planen.

I 2016 planlegges det å evaluere studieretning i genetisk veiledning som er underlagt masterprogrammet i helsevitenskap. En samlet programevaluering for bachelor i human ernæring og master i klinisk ernæring er i gang, der det har blitt foretatt en spørreundersøkelse blant tidligere studenter.

Programsensorene ved fakultetet trekkes i økende grad aktivt med i satsinger for å evaluere deler av et studieprogram, som f.eks. klinisk praksis eller vurderingsformer. Alle program- og emneevalueringer som gjennomføres ved fakultetet skal publiseres i Kvalitetsbasen, men det har tidligere vært en utfordring at dette ikke alltid har blitt gjort. I 2014 hadde fakultetet en satsing for å bedre dette, noe som har bidratt til økt publisering i basen.

Planer for utvikling av studietilbudet, programportefølje og fordeling av studieplasser

Som nevnt i utdanningsmeldingen for 2014 planlegges det å slå sammen de to masterprogrammene i Internasjonal helse og Oral Science til ett program kalt «Master's Programme in Global Health». Denne sammenslåingen er utsatt til høsten 2017, grunnet usikkerheten rundt kvoteprogrammet, som er en viktig rekrutteringsordning til disse masterstudiene.

Fakultetet er fra 2016 blitt tildelt 5 nye studieplasser for profesjonsstudiet i medisin og 5 nye studieplasser for masterprogrammet i klinisk ernæring. Det er ikke planlagt andre konkrete endringer, men fakultetet ønsker flere fullfinansierte studieplasser i farmasi. Det er også dialog ved fakultetet om muligheten for oppretting av et bachelorprogram i biomedisin og et integrert masterprogram i kiropraktikk.

Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016

Institutt for klinisk odontologi hadde 36 aktive spesialistkandidater innen ulike disipliner registrert ved årsslutt i 2015, mens 6 spesialister ble sertifisert i løpet av året. Veilederkapasitet og pasienttilgang har vært en utfordring, men kompetansen ved instituttet er noe styrket med nyansettelser i løpet av 2015.

Universitetet i Bergen og Legeforeningen arrangerte 53 kurs tilknyttet spesialistutdanningen for leger i 2015. Hele spesialistutdanningen for leger er i ferd med å omlegges, og det er etablert at

universitetenes rolle i den nye ordningen vil være mindre enn i dag. Aktiviteten fra MOF opprettholdes inntil videre.

Erfaringsbasert master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi planlegger å styrke sitt fagtilbud med et nytt EVU-kurs i Helse-IKT. I tillegg vil mastergraden i manuellterapi styrkes ved et nytt fagtilbud i muskel-skjelett ultralyd, og det vil også opprettes et kurs i laserbehandling for fysioterapeuter.

Resultater fra studiebarometeret, gjennomstrømming og frafall

Flere av våre studier scorer lavere i Studiebarometeret enn tilsvarende studier ved andre læresteder. Det er særlig graden av medvirkning som peker seg ut. Studentmedvirkning er imidlertid noe fakultetet alltid tilstreber, og vi har studentrepresentasjon i de aller fleste styrer, råd og arbeidsgrupper. Fakultetet vil derfor gå i dialog med studentorganisasjonene, både om hvordan vi kan gjøre mulighetene for studentmedvirkning så gode som mulig, og om hvordan alle studentene kan få kjennskap til og benytte seg av de mulighetene som finnes.

Vi har en god gjennomføringsrate på de aller fleste av studieprogrammene våre. For fakultetet som helhet er den høyest ved UiB, jf. data fra DBH. Vi opplever imidlertid en viss grad av frafall. Dette gjelder særlig program frafall internt ved fakultetet, der bachelorprogrammet i ernæring og det integrerte masterprogrammet i odontologi har frafall til medisinstudiet etter første studieår. I tillegg har bachelorprogrammet i tannpleie et bekymringsfullt stort frafall. Fakultetsstyret har bedt om en rapport på frafall i de ulike studieprogrammene, og fakultetsledelsen vil se på tiltak som kan føre til at forholdet mellom opptatte studenter og uteksaminerte kandidater blir mer balansert for det enkelte studieprogram.

Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet

Oppfølging av prioriteringer i meldingen 2014 og planer og prioriteringer for 2016

Teknologirelatert utdanning/sivilingeniør: Høsten 2016 starter fakultetet opp sitt første sivilingeniørprogram, Integreert 5-årig master i havbruk og sjømat. Studiet har 15 plasser og er etablert i samarbeid med Høgskolen i Bergen og næringslivet i regionen. Bachelor i havbruk legges ned, og studieplassene er flyttet til sivilingeniørprogrammet. Fakultetet planlegger etablering av flere sivilingeniørprogram med oppstart høst 2017 (se pkt. 5). Studieprogram som har levert kandidater til oljenæringen har nedgang i antall søkere, og vi setter i gang prosesser for å omstille oss til et endret arbeidsmarked.

Styrking av lærerutdanning og fagdidaktisk miljø: Lektorutdanningen er fortsatt i en positiv utvikling med stigende søkerantall, redusert frafall og stor trivsel blant studentene. I 2015 ble det uteksaminert 15 kandidater på 5-årig integrert lektorutdanning, i 2016 regner vi med 19 ferdige kandidater. På Realfagbygget ble det innredet et nytt rom, «Lærerværelset», hvor lektorstudentene kan prøve utstyr som er i bruk i skolen, før de skal ut i praksis og lærerjobb. Rommet kan også brukes som undervisningsrom og sosialt møteplass for lærerstudentene. Fra Program for evaluering og kvalitetsutvikling kom støtte til innkjøp av utstyr.

Fakultetet satser på stipendiatstillinger i fagdidaktikk, men har utfordringer med å skaffe godt kvalifiserte kandidater, fordi vi må konkurrere med betydelig høyere lønn i skolen. UiB starter høsten 2016 opp PPU deltid i matematikk og naturfag, med 35 heltidsekvivalenter. Fakultet har inngått partnerskap med fem ungdomsskoler og ni videregående skoler. Målet med partnerskapet er bl.a. å styrke den integrerte lektorutdanningen gjennom tettere samarbeid med praksisfeltet.

Digital eksamen og undervisning: 7 emner hadde digital eksamen på våren og 25 emner på høsten. Seks av våre åtte institutt har gjennomført digitale eksamener. Mange av emnene som ikke har hatt digital eksamen, er avhengig av funksjonalitet som ikke finnes i Inspira i dag, f.eks. mulighet til å bruke matematiske eller kjemiske formler og kompilere kode. En arbeidsgruppe for digital undervisning og eksamen er oppnevnt. En rapport fra gruppen skal leveres i juni 2016.

Arbeidsgruppen vil bl.a. se på muligheter for digital eksamen i fag som matematikk og kjemi med spesielle funksjonalitetskrav.

Rekruttering til bachelor: Oppdeling av bachelorprogrammet i matematiske fag i tre bachelorprogram og et integrert masterprogram har ført til nesten doubling av søker- og opptakstill. Økt studenttall gir positive ringvirkninger gjennom styrket lærings- og sosialt miljø. Institutt for informatikk har startet opp to nye bachelorprogram fra høsten 2015, og antall primærstøkere til informatikk økte samlet sett med 61 %. Matematisk institutt har planer om et matematikkurs for turboelever fra VGS fra høsten 2016.

Nasjonalt samarbeid for å bedre gjennomføringen i studiene: Fakultetet tok i 2015 initiativ til et nasjonalt samarbeid på å dele erfaringer og kompetanse på tiltak som reduserer frafall fra studiene. På et nasjonalt seminar i 2015 i regi av fakultetet fikk et interimsstyre i oppgave å foreslå en organisering av systematisert erfarings- og kompetansedeling. Interimsstyret har levert sitt forslag som vil bli sendt til alle læresteder og samskipnader med forespørsel om deltagelse. I forslaget ligger det opprettelse av et sekretariat for samarbeidet ved MN-fakultetet, som skal finansieres av de deltagende institusjoner.

Studentsosiale arenaer: Høsten 2015 åpnet studentbaren «Integrerbar» på Realfagbygget, og har raskt blitt en viktig sosial arena for studentene. En arbeidsgruppe hvor studieseksjonen, realfagsbiblioteket, EiA og studenter er representert, jobber med planlegging av et læringscenter på Realfagbygget.

Prioriteringer i 2016:

- Digital eksamen og undervisning
- Læringscenter på Realfagbygget
- Utvekslingsavtaler
- Rekruttering og nye realfagskrav
- Etablering av nye studieprogrammer (sivilingeniør)

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak i 2015

Studentutvalg og -organisasjoner: Fakultetet arrangerer sammen med studentene opplæring for nye studenttillitsvalgte som et fast arrangement hver høst. Studentene har eierskap til arrangementet, mens fakultetet bidrar med innhold. I 2016 har våre studenter stilt med egen politisk liste til studentparlamentet, noe som viser økt engasjement. For første gang på mange år hadde studentene på fakultetet eget arrangement i forbindelse med fagkritisk dag.

Læringsmiljø og bygg: På Realfagbygget ble Auditorium 4 pusset opp, Lærerværelset ble innredet og Integrerbar ble åpnet. Studentene får tilgang til en del grupperom utenom undervisningen. Fakultetet ser på arealene i forbindelse med ombygging til læringscenter. Studenter på Marineholmen får en lesesal på Høyteknologisenteret (ca. 50 plasser). Økende studenttall gir stort press på undervisningsrom.

Senter for fremragende utdanning (SFU): BioCEED (årsrapport) har i 2015 bl.a. prøvd nye studentaktive undervisningsformer, arbeidet med utvikling av digitale verktøy og ressurser, hatt aktiviteter for lærerutvikling og kollegial kultur, og startet opp yrkespraksisemner. Tiltakene er også gjenstand for didaktisk forskning. Fakultetet vil sammen med instituttene bruke BioCEED sine erfaringer og resultater aktivt i det videre arbeidet med kvalitetsutvikling. Både Institutt for geovitenskap og Institutt for fysikk og teknologi i samarbeid med Kjemisk institutt har planer om å søke SFU i denne runden.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015

Det er meget positivt med økende studenttall, men økt press på undervisningslokaler gjør det stadig mer utfordrende å finne egnete lokaler til ulike nye undervisningsmetoder. Det kommer i tillegg til vedvarende stort behov for oppgradering av undervisningsrom og laboratorier. Vi ønsker å bidra til innføring av digital eksamen, men det kommer i konflikt med lesesalsplass til studentene.

Studieprogramevalueringer i 2015 og planer for 2016. Bruken av kvalitetsbasen.

I 2014 ble en evalueringsplan for alle studieprogram for perioden 2014-2017 vedtatt. I 2015 ble evalueringer for bachelor i informatikk og i kjemi, og master i nanovitenskap og kjemi behandlet i Studiestyret. Rapportene er lagt i kvalitetsbasen. Etter en oppdatert plan skal evalueringer for 4 bachelor-, 5 masterprogram, samt lektorutdanning leveres i løpet av 2016. Ytterligere 8 bachelor- og 8 masterprogram evalueres i 2016 med rapportfrist mars 2017. Rapportene for programevaluering og andre evaluerings- og studiekvalitetsprosjekter legges i basen. Fakultetet oppfordrer instituttene til å legge emneevalueringer i basen, noe som har ført til økt bruk av basen som arkiv for evalueringer.

Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/justeringer/nedleggelse av program, vurdering av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2017

Fakultetet har fått en konkret bestilling på etablering av nye sivilingeniørprogram med oppstart høsten 2017. Det har vært gjort et grunnlagsarbeid i 2015 for etablering av tre nye sivilingeniørprogram i energi, havromsteknologi og medisinsk teknologi. Det er planer om en intern flytting av studieplasser fra programmer med stor nedgang i søkertall, samtidig som vi utforsker andre muligheter for samarbeid og tilskudd til finansiering.

I 2014 skrev fakultetet to notater om robustheten i studieprogrammene. Statusen er uendret (se Styresak 93-14). Den eksterne programevalueringen av bachelor i miljø- og ressursfag har avdekket behov for endringer i programmet. Høsten 2016 er oppstart for deltidsstudium i PPU med 35 heltidsekvivalenter. Fakultetet har hatt stor pågang våren 2016 fra studenter som ønsker studierett for å faglig kvalifisere seg for opptak til PPU. Den totale rekrutteringen til fakultetet er god, og når vi regner med ph.d.-studentene er MN-fakultetet det fakultetet ved UiB med høyest antall studenter. Se appendiks for oversikt over studieplasser.

Aktivitet i etter- og videreutdanning - Status i 2015 og planer for 2016

Vi har stor kontaktflate mot skoleverket gjennom Skolelaboratoriet, som har EVU av lærere som en hovedoppgave. Det kommende året håper vi å få til en tettere kobling av Skolelaboratoriet til vår øvrige EVU-aktivitet. Videreutdanningen i naturfag er intensivert gjennom direktoratets satsing Kompetanse for kvalitet. Skolelaboratoriet tilbyr også etterutdanning (korte kurs uten studiepoeng).

Matematisk institutt har to videreutdanningstilbud for lærere på 30 studiepoeng hver, innenfor den nasjonale ordningen Kompetanse for kvalitet. Instituttet tilbyr to samlingsbaserte kurs i GeoGebra for lærere og har ansvar for «Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i matematikk». Institutt for geovitenskap tilbyr i samarbeid med Naturfagsenteret ved UiO og Skolelaboratoriet en kursrekke på fire moduler innen geofag. Institutt for fysikk og teknologi tilbyr to kurs i risikoanalyse og risikobasert HMS-styring i samarbeid med Det Norske Veritas (DNV GL).

Gjennomstrømming i studieprogrammene. Fakultetenes arbeid med frafall.

I 2016 er opptaksrammen til masterstudiene økt fra 297 plasser i 2014 til 317 plasser, men vi regner med at det ikke vil være noe problem med å fylle plassene.

Årsstudium i naturvitenskapelige fag er ikke et definert studietilbud, men fakultetets tilbud om opptak til enkeltemner. Flertallet av årsstudentene har ingen mål om å være fulltidsstudenter og det blir derfor tilsynelatende dårlige gjennomføringstall på årsstudium. I tillegg finnes det andre studieretter som ikke er ment som fulltidsstudier, f.eks. lærer- og ansattstudierett, men som er

viktige som fleksible tilbud for å svare på samfunnsoppdraget. I et rigid tellekantsystem blir det ikke tatt hensyn til dette. Opptaksforum jobber med alternative løsninger for enkeltemneopptak, som vil gi et mer realistisk bilde.

Også i 2015 har fakultetet hatt stort fokus på førstesemesteret og spesielt mottaket av de nye studentene. Hensikten er at studentene raskt finner seg til rette sosialt, deltar aktivt i undervisningen og blir motivert for videre studier. Det arbeides videre med å ansvarliggjøre studenter på alle nivå slik at de i enda større grad blir en ressurs og identifiserer seg med fakultetet.

Resultatene fra Studiebarometeret i 2014 og 2015; gjennomførte og planlagte tiltak

Det er mange positive resultater for fakultetet. Vi har de mest tilfredse studentene når det gjelder studieadministrasjon og informasjon, og når det gjelder det lokale studentdemokratiet og muligheter til å påvirke studieprogram. Tilfredsheten har økt med 14 % når det gjelder de faglig ansatte sine evner til å undervise engasjerende, gjøre vanskelig stoff forståelig og dekke pensumet med undervisningen. Selv om vi har mange program på topplisten i studiebarometeret, har vi mye som kan forbedres. Gode resultater kommer ikke av seg selv, men gjennom systematisk arbeid med studiekvaliteten i samarbeid med studentorganisasjonene. Gjennomførte og planlagte tiltak er beskrevet i de foregående kapitlene.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Prioriteringer i 2015

I 2015 fortsatte fakultetet arbeidet med å videreutvikle mottaket av nye bachelorstudenter. Målsettingen med arbeidet er bedre faglig og sosial integrering av studentene i første semester. Flere av instituttene har i 2015 utviklet nye emnetilbud i første semester der nærhet til fagmiljøet, studentaktiv læring og styrking av grunnlaget for videre studier har blitt vektlagt. I fjor innførte vi også en studiekvalitetsdag, der fakultetet for første gang delte ut en egen studiekvalitetspris (se under). I 2016 vil vi arbeide videre studentmottaket, nå med fokus på flere dagarrangementer og faglig-sosiale tiltak i studiestartsuka, med tilbudet på Åpen dag og videreutvikling av emnetilbudet.

Fakultetet har i 2015 lagt vekt på å sikre samsvar mellom læringsutbytte og undervisnings- og vurderingsformer i arbeidet med studiekvalitet. I studieplanendringsarbeidet ble instituttene særlig utfordret på dette og temaet har også vært oppe i fakultetets instituttlederforum. Dette har i tillegg vært et viktig tema i arbeidet med vitnemålsmalene. I 2016 vil fakultetet fortsette å gjennomgå læringsutbyttene for de ulike studieprogrammene, og der det er nødvendig arbeide for kvalitetsfremmende tiltak.

Arbeidet med å utvikle fakultetets nettsider og tilstedeværelse i sosiale medier var viktig i 2015. Vi la særlig vekt på å synliggjøre studentaktiviteter på nett. Fakultetet har i 2015 også utviklet og lansert egne karrieresider, der mulige karriereveier, alumnusprofiler og kompetansemål presenteres på en ny måte. I 2016 vil vi arbeide videre med profileringen av studieprogrammene, særlig når det gjelder informasjon på nettsidene, rekrutteringsfilmer og presentasjoner av fagtilbudet i møte med potensielle studenter (ref. styresak 124/15).

Arbeidet med å utvikle Ulrike Pihls hus som et digitalt hus, med rom og utstyr tilpasset studentenes digitale hverdag, er en satsing for fakultetet i 2015 og 2016. En slik omlegging vil bidra til at fakultetet kan tilby flere digitale eksamener, og gi fagmiljøene en arena for å bruke flere digitale verktøy i undervisningen. Første del av arbeidet vil være å tilrettelegge byggets fjerde etasje og har planlagt oppstart sommeren 2016.

Arbeidet med å gjennomgå og forbedre fakultetets studieadministrative rutiner på utdanningsfeltet ble stort sett ferdigstilt i 2015. Arbeidet har ført til oppdaterte rutinebeskrivelser som skal sikre gode administrative prosesser på fakultets- og instituttnivå. Vi har hatt et særlig fokus på

forvaltningskompetanse i arbeidet. I 2016 følger vi opp med arbeidsstuer og seminarer for å ta i bruk de nye rutineene, i tillegg til at vi vil prioritere arbeidet med å gjøre fakultetets søknadsskjemaer elektroniske.

Planer og prioriteringer for 2016

I 2016 utlyser fakultetet utdanningsstrategiske midler til bruk for å utvikle studiekvalitet og -tilbud i fagmiljøene innenfor tre av fakultetets satsingsområder; utvikling av søknad om Senter for fremragende utdanning (SFU), utvikling av nye undervisnings- og vurderingsformer med særlig vekt på digitale læringsverktøy og utvikling av nye etter- og videreutdanningskurs. Den største tildelingen er knyttet til utvikling av søknad om SFU, med målsetting om at et av fagmiljøene skal søke i utlysningen i 2016. Midlene skal gjøre det mulig for miljøet å sette av de nødvendige ressursene til søknadsarbeidet.

Rekruttering og gjennomføring blir et viktig tema for fagmiljøene i 2016. Instituttledergruppen ved fakultetet mener at det er her fagmiljøenes viktigste utfordringer ligger. I dette arbeidet vil vi legge særlig vekt på å utvikle ordninger for studentnær oppfølging og sosial integrering i det akademiske fellesskapet. Det er også sentralt å sikre bedre rekruttering til masterprogrammene fra våre egne bachelorprogram. Flere fagmiljøer har allerede satt i gang gode tiltak, blant annet mentorordninger, midtveisevalueringer, milepæler i masterprogrammet, masterutvalg og faste møter med fagutvalgene. Deling av erfaringer og best practice vil bli prioritert. En viktig del av dette arbeidet er oppfølgingen av NOKUTs Studiebarometer i Utdanningsforum.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har gode resultater innen internasjonalisering og dette feltet vil fortsatt være et satsingsområde i 2016. Kvoteprogrammet har vært en viktig bidragsyter til at fakultetet har kunnet tilby faglig sterke og anerkjente masterprogram på engelsk til studenter fra våre partneruniversiteter. Det ble høsten 2015 klart at kvoteprogrammet ikke ville bli videreført fra 2016, og fagmiljøene måtte dermed vurdere om det var aktuelt å tilby programmene for selvfinansierende og eventuelt norske studenter. Institutt for sosialantropologi besluttet å ikke lyse ut Master's Programme in Anthropology of Development i 2016. Flere fagmiljøer planlegger å søke på midler i det nye partnerskapsprogrammet i 2016 og justere de eksisterende studietilbudene til disse nye rammene for samarbeid med land i sør.

Program for evaluering og kvalitetsutvikling (PEK) tildelte i 2015 midler til prosjektet «Ambassadørprogrammet», som er et samarbeidsprosjekt mellom Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap, Institutt for sammenliknende politikk og Sosiologisk institutt. Prosjektet har som mål å øke rekruttering til og kvalitet i utvekslingen av studenter ved de tre instituttene. Prosjektet vil videreutvikles i 2016.

Fakultetet har arrangert vitnemålsseremoni for alle bachelorkandidatene siden 2008, og arrangementet har blitt en viktig del av gradsmarkeringen på dette nivået. I 2016 planlegger vi å utvide feiringen til også å omfatte masterkandidatene og vi flytter feiringen til Universitetsaulaen. For å sikre god deltakelse på arrangementet endrer vi i tillegg tidspunktet på seremoniene, til semesteravslutningen i juni.

Studiekvalitets- og læringsmiljøtiltak i 2015

Fakultetet delte i 2015 for første gang ut en egen studiekvalitetspris på 25 000 kroner. Prisen skal premiere fagmiljøer som jobber aktivt med å utvikle kvaliteten på sine utdanninger. Instituttene og studentorganisasjonene meldte inn 4 kandidater til prisen og prosjektet Studenten i sentrum (SiS) ved Institutt for informasjons- og medievitenskap ble utnevnt som prisens vinner. Prosjektet vant for sitt arbeid med utvikling og innføring av mentorordning for studenter på bachelornivå (ref. styresak 124/15 om frafall og gjennomstrømming).

Sosiologisk institutt fikk i 2014 tildelt PEK-midler til å gjennomføre en undersøkelse om læringsmiljø og studievalg/fravalg blant nåværende og tidligere studenter på bachelorprogrammet i sosiologi. På bakgrunn av dette arbeidet utvikler instituttet nå tiltak som kan bedre den sosiale integreringen på programmet og gi større muligheter for selvstendig faglig arbeid. De ønsker også å tydeliggjøre programmets yrkesrelevans for studentene, for å bedre gjennomføringstallene og studentenes faglig selvtillit.

Høsten 2015 lanserte fakultetet et nettbasert skjema for tilbakemeldinger på læringsmiljøet, for å gjøre det tydeligere hvordan studentene kunne melde inn slike saker. Fra lanseringen i oktober til utgangen av desember mottok fakultetet hele 31 slike tilbakemeldinger. Flere lokale tiltak ble gjennomført for økt trivsel på studieprogram og for bedre arbeidsmiljø på lesesalene. Flere tilbakemeldinger blir også tatt med i arbeidet videre i arbeidet med utvikling av lese- og PC-salene på Ulrike Pihls hus.

Evaluering av studieprogram

Nye programsensorer ble engasjert for de fleste av fakultetets studieprogram i begynnelsen av 2014 og har utarbeidet sin andre rapport i løpet av 2015. Ni av tjueen programsensorer har til nå levert rapport for 2015. Rapportene skal publiseres i Studiekvalitetsbasen etter at de har blitt behandlet i utdanningsutvalgene ved instituttene.

Fakultetet har i økende grad tatt i bruk Kvalitetsbasen til å gjøre evalueringsrapporter og meldinger tilgjengelige de siste årene. I 2014 utgjorde det 8 utdanningsmeldinger, 79 emnerapporter og 21 programevalueringer. Dette tyder på at de aller fleste av de planlagte evalueringene ble gjennomført og at det ble publisert rapporter for disse i databasen. Det foreløpige tallet for 2015 er noe lavere, da mange av emnerapportene fra høsten 2015 fortsatt ikke har blitt lastet opp.

Utvikling av studietilbud

Institutt for informasjons- og medievitenskap har i 2015 fortsatt arbeidet med å utvikle tre nye produksjonsorienterte bachelorprogram og tilhørende masterprogram som skal knyttet til klyngesatsingen Media City Bergen. Arbeidsdokumenter for disse programmene studieplaner ligger vedlagt meldingen for behandling av fakultetsstyret. Følgende programmer foreslås opprettet med studiestart høsten 2017 (se utkast til studieplaner vedlagt):

- BASV-JOU Bachelorprogram i journalistikk
- MASV-JOU Masterprogram i undersøkende journalistikk
- BASV-TVP Bachelorprogram i tv-produksjon

- MASV-MAN Masterprogram i manusutvikling for serier
- BASV-MIX Bachelorprogram i medie- og interaksjonsdesign
- MASV-MIX Masterprogram i avansert medie- og interaksjonsdesign

Følgende eksisterende programmer erstattes og legges derfor ned, med siste opptak i 2016:

- BASV-JOURN Bachelorprogram i journalistikk
- BASV-FILM Bachelorprogram i film- og TV-produksjon
- BASV-NYMED Bachelorprogram i nye medier

Høsten 2015 og i begynnelsen av våren 2016 har fakultetet arbeidet for å opprette et lektorprogram i samfunnskunnskap og/eller tilbud om samfunnskunnskap som fag 2 i lektorprogrammene på Det humanistiske fakultet. Dette arbeidet fortsetter mot sommeren, og tyder foreløpig på at minst ett institutt vil tilby en fagkombinasjon som kan inngå som fag 2 ved HF i samarbeid med fagdidaktiker i samfunnskunnskap.

Emnet SV100 Samfunnsvitenskaplege tenkemåtar har vært et felles innføringsemne for flere av bachelorprogrammene ved fakultetet. De siste to årene har fagmiljøene evaluert kurset og dette arbeidet har resultert i at emnet legges ned fra og med høsten 2016. Fagmiljøene vil nå tilby egne emner som del av førstesemesteret, med målsetting om at dette skal sikre mer faglig innhold tidlig i studiet og bedre tilrettelegging for hvert enkelt program.

I fordeling av studieplasser for opptaket i 2017 har fakultetet inkludert de 6 nye programmene, samt 10 nylig tildelte studieplasser til dette fagområdet. Omgjøringen av studieplasser på årsstudiene til bachelorstudieplasser fra 2015 fører også til noen endringer i fordelingen (se vedlegg).

Etter- og videreutdanning

Fakultetet la i 2015 vekt på å gi informasjon til fagmiljøene om etter- og videreutdanning ved UiB, blant annet med informasjonsmøter for undervisningsledere og instituttledere med representanter fra Kontor for etter- og videreutdanning og fra fakultetet. Dette arbeidet følger vi opp i 2016 med utlysning av strategiske midler til utvikling av EVU-tilbud. Sosiologisk institutt er som en følge av dette i gang med å utvikle et tilbud om møtet med innvandrere i skole og barnehage for lærere. Flere andre institutter vurderer også å utrede EVU-tilbud.

Det humanistiske fakultet

OPPFØLGING AV PRIORITERINGER OMTALT I UTDANNINGSMELDINGEN FOR 2014 OG PLANER OG PRIORITERINGER FOR 2016

En hovedprioritering for fakultetet i 2015 var økt fokus på rekruttering og frafall. Året ble innledet med et internt Rekrutterings- og studiekvalitetsseminar for vitenskapelig og administrativt ansatte der hovedtema var tiltak for å øke rekrutteringen og bedre gjennomføringen i studiene. Fakultetet lyste også ut midler for bedring av rekruttering og studiekvalitet. Fagmiljøene viste stort engasjement og gjennomførte en rekke tiltak.

Grunnenhetene intensiverte sitt samarbeid med ungdomsskoler og videregående skoler i regionen, og det har blitt produsert rekrutteringsfilmer for en del fagmiljø. Etter flere år med nedgang var det i 2015 en oppgang i søkertall og nye studenter, og alle studieplassene på bachelornivå ble fylt opp. Fakultetet antar at dette har sammenheng med arbeidet som er gjort for å snu trenden fra tidligere år.

Høsten 2015 satset fakultetet spesielt på mottak og integrering av nye studenter. Det ble gjennomført flere studiestartopplegg, blant annet et pilotprosjekt med gruppemottak (studiestartgrupper). Tre av grunnenhetene, og omtrent halvparten av de nye bachelorstudentene, deltok i pilotprosjektet. Erfaringene med de ulike oppleggene er svært gode. Studiestartgruppene bidro til økt integrering og kullfølelse blant studentene, i tillegg til at frafallet fra ex.phil.-undervisningen var merkbart lavere høsten 2015, samtidig som andelen av de nye bachelorstudentene som registrerte seg vårsemesteret 2016, viste en svak økning sammenlignet med de to foregående årene.

Prioriteringer for 2016

Fakultetet har etablert et prosjekt, HF 2018, som skal arbeide med å gjennomgå og revidere studieprogramporteføljen for å etablere en studieprogramportefølje som i større grad bygger på bærekraftige fagmiljø bak alle studieprogram. Arbeidet med HF 2018 vil være hovedprioriteringen for fakultetet i 2016. Fakultetet vil også arbeide videre med tiltak for å øke rekrutteringen og redusere frafallet og vil fortsette med utadrettet virksomhet for å profilere fakultetets studietilbud, blant

annet overfor videregående skoler og ungdomsskolene som deltaker i «Ka vil du bli?»¹. Det skal etableres et rekrutteringsforum, med vitenskapelige og administrative representanter fra alle institutter, samt studentrepresentanter.

Primæroppgaven til forumet skal være å støtte både nye og etablerte rekrutteringstiltak og samtidig være en arena for å utvikle nye tiltak. For å forebygge frafall vil fakultetet gjennomføre studentmottak i studiestartgrupper som et tilbud til alle fakultetets nye bachelorstudenter høsten 2016. Fakultetet vil også prioritere å sette i gang et prosjekt for utgreiing av muligheter for å integrere praksis i utdanningstilbudene våre. En arbeidsgruppe for internasjonalisering skal sørge for tiltak for å øke studentmobiliteten ved HF.

STUDIEKVALITETS- ELLER LÆRINGSMILJØTILTAK FAKULTETET HAR HATT SÆRLIG OPPMERKSOMHET OM I 2015

Akademisk skrivesenter, som er et samarbeid mellom Det humanistiske fakultet og Bibliotek for humaniora, ble tildelt UiBs Uglepris og er dermed kandidat til den nasjonale studiekvalitetsprisen som tildeles av NOKUT. Skrivesenteret, som ble åpnet i 2014 som et treårig pilotprosjekt, tilbyr skriveverksted, seminarer og individuell veiledning i oppgaveskriving til studenter på bachelor- og masternivå og bidrar gjennom dette til å heve kvaliteten på studiene. Ugleprisen er en viktig anerkjennelse av arbeidet som utføres. Samtidig berøres også Skrivesenteret av den vanskelige ressursituasjonen ved HF ved at en stilling i løpet av 2015 ble omdisponert til tyskfaget.

Et svært viktig bidrag til læringsmiljøet ved HF har vært aktiviteten til fakultetets studentutvalg, Humanistisk studentutvalg (HSU), som er en robust og fremtidsrettet organisasjon. Studentene er aktive i studentdemokratiet på alle nivå, i studentpuben Ad fontes, Humanistenes arbeidslivsutvalg, fadderstyret, HF-revyen og et økende antall underutvalg som bidrar til å bedre læringsmiljøet for alle studenter.

Høsten 2015 ble det tilbudt introduksjonsemner i de fleste studieprogrammene ved HF. Erfaringene er gode, og tallene for vårsemesteret 2016, som viser redusert frafall ved overgangen til andre studiesemester, antas å ha sammenheng med dette. Fakultetet har også prøvd ut mentorordninger, med noe blandet erfaring.

Med hensyn til Studiebarometeret har mange av fakultetets programmer så lav deltakelse at det ikke vises svardata, mens for andre er dataene for 2014 og 2015 slått sammen på grunn av lav deltakelse. Tilgjengelige tall for overordnet tilfredshet viser likevel at fakultetet ligger omtrent på gjennomsnittet både for UiB og nasjonalt. For enkelte hovedområder ligger fakultetet litt over gjennomsnittet (Undervisning og veiledning og Medvirkning), mens det ligger under gjennomsnittet med hensyn til Relevans for arbeidslivet. Fakultetet har som mål å synliggjøre yrkesrelevansen for studietilbudene, og det fins ulike tilbud om jobbsøkerkurs og karrieredager ved instituttene. Dette vil også være et element i arbeidet med HF 2018.

UTFORDRINGER I STUDIEKVALITETS- ELLER LÆRINGSMILJØARBEIDET I 2015

De største utfordringene for fakultetet de siste årene har vært knyttet til nedgangen i studenttallet, både på bachelor- og masternivået. Samtidig som fakultetet og fagmiljøene legger ekstra innsats i tiltak for å øke rekruttering, studentmobilitet, gjennomføring og synlighet for utdanningstilbudene, er vi også inne i en fase med stram økonomi, noe som legger stort press på undervisningsressursene

---

¹ Samarbeid med Bergen kommune om tilbud om bl.a. Språkdag innen faget «Utdanningsvalg» i ungdomsskolen.

og fagmiljøene. En annen utfordring er å synliggjøre arbeidslivsrelevansen. Flere fagmiljøer ønsker nå mulighet for praksis i utdanningen og tettere samarbeid med Karrieresenteret.

STUDIEPROGRAM-EVALUERINGER. GJENNOMFØRING I 2015 OG PLANER FOR 2016

Fakultetet mottok i 2015 programsensorrappporter for årsstudium i nordisk, bachelorprogrammene i allmenn litteraturvitenskap, kulturvitenskap, nordisk (utgått), nordisk språk og litteratur, norrøn filologi, språkvitenskap, gresk, latin og masterprogrammene i allmenn lingvistikk, allmenn litteraturvitenskap, datalingvistikk og språkteknologi, nordisk språk og litteratur, gresk, historie, latin, norrøn filologi, utøvende musikk eller komposisjon, lektorprogrammene med hhv. nordisk og fremmedspråk samt region og regionalisering. Det er også mottatt programsensorrappporter for engelsk, spansk, japansk og russisk. Programsensorrappportene følges opp på grunnenhetene. I tillegg til programevaluering drives det rutinemessig evalueringsarbeid på emnenivå. I 2016 er det planer om programevaluering av filosofi, fransk, kjønnsstudium, retorikk, tysk og arabisk. Grunnenhetene laster program- og emneevalueringer opp i UiBs studiekvalitetsbase.

PLANER FOR UTVIKLING AV STUDIETILBUDET, OPPRETNINGER/JUSTERINGER/ NEDLEGGELSER AV STUDIEPROGRAM, VURDERING AV ROBUSTHET I FAGMILJØET OG FORDELING AV STUDIEPLASSER FOR 2017

Nedleggelse av program fra 2017:

- Masterprogram i datalingvistikk og språkteknologi: Deler av emnetilbudet i datalingvistikk og språkteknologi integreres i Masterprogram i allmenn lingvistikk

Opprettinger av program fra høsten 2017:

- Lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap Fakultetet ønsker å jobbe videre med planene om Lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap og håper at det vil bli en prioritert sak for UiBs ledelse å legge til rette for et samlet løft for institusjonens lektorportefølje.

AKTIVITET I ETTER- OG VIDEREUTDANNING. STATUS I 2015 OG PLANER FOR 2016

I 2015 har fakultetet opprettholdt stor aktivitet innen etter- og videreutdanning. Det ble igangsatt nye tilbud i forsknings- og formidlingskompetanse for museumssektoren, fremmedspråksdidaktikk for ungdomsskolelærere, etikk for helsearbeidere og forskningsetikk. Skolekorpsledelse og videreutdanning for musikkterapeuter i eldreomsorgen vil ha oppstart i 2016. Det skal også utvikles et nettilbud i arabisk med finansiering fra Norgesuniversitetet. Fra 2016 vil fakultetet videre tilby tilrettelagt etterutdanning i norsk som andrespråk på oppdrag fra Hordaland fylkeskommune. Spansk og nordisk har fått midler fra Utdanningsdirektoratet gjennom prosjektet Kompetanse for kvalitet (KFK), og fakultetet ønsker å videreutvikle aktiviteten innen KFK. Fakultetet ser behov for en klargjøring av maler for budsjettering av EVU-tilbud i samarbeid med UiB sentralt. Det er også behov for brukerstøtte for fagpersoner som skal jobbe i digitale plattformer.

GJENNOMSTRØMMING I STUDIEPROGRAMMENE

DBH-tall om gjennomføring i henhold til utdanningsplan viser en bedring i 2015 sammenlignet med 2013 og 2014, selv om gjennomføringsprosenten for fakultetet samlet sett fremdeles er for lav (77,6 %). Gjennomføringsprosenten varierer fra institutt til institutt, fra program til program. Generelt er det lavest gjennomføringsprosent på årskursene. Det er tidligere gjort rede for tiltak fakultetet har iverksatt for å redusere frafall og øke kullfølelsen blant nye studenter. Fakultetet tror at disse tiltakene på sikt også vil bidra til å øke gjennomføringen.

Det juridiske fakultet

Planer og prioriteringer for 2016.

Det juridiske fakultet fortsetter sin digitale satsing og arbeidet med å heve studiekvaliteten blant annet gjennom bruk av flere digitale pedagogiske virkemidler. Dragefjellet lærings- og formidlingscenter er etablert og det er i 2015 ansatt egne digitale produksjonsmedarbeidere. Arbeidet med å utvikle spesialtilpasset digitalt materiale i enkeltemner i tillegg til forelesningsopptak er startet, elementer fra omvendt undervisning er testet ut på et obligatorisk emne med 300 studenter og digitale medier benyttes for å gjøre forskningen mer tilgjengelig i undervisningen.

De pedagogiske erfaringene vi har gjort oss med flere års bruk av læringsstøttesystemet Edublogs og digital interaktivitet med studenter tas med i arbeidet med implementering av Mitt UiB. Vi har startet en møteserie med de emneansvarlige på hvert studieår der de pedagogiske mulighetene med ulike digitale format, samt nye funksjoner i den nye digitale læringsplattformen presenteres. Vi planlegger et arbeidsseminar i januar 2017 som skal hjelpe de emneansvarlige til å ta i bruk flere digitale pedagogiske verktøy, utnytte funksjonene i eksisterende system og blant annet se på alternative vurderingsformer. Fakultetet er i ferd med å etablere et evalueringspanel eller referanseforum bestående av studenter, pedagoger, fagpersoner på fakultetet og administrativt ansatte som kan evaluere og gi råd for videre utvikling av den digitale satsningen på utdanningsiden.

Innføring av obligatorisk engelskspråklig spesialempne for norske studenter får positiv innvirkning på læringsmiljøet for de innreisende studentene ved at disse får bedre mulighet for integrering. Norske studenter vil bli bedre i juridisk engelsk og øke sin interkulturelle kompetanse.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2015

Ny studiemodell: Arbeidet med ny studiemodell har pågått hele 2015. Delinstilling II fra studieordningskomiteen skal presenteres for fakultetsstyret vår 2016. Fortsatt gjenstår mye arbeid med formell struktur for eventuell ny studieordning.

Overgang til nytt læringsstøttesystem: Emnene på 1. studieår er med i pilot for det nye læringsstøttesystemet Canvas studieåret 2015/2016 (se også pkt. 3). Fra våren 2016 er også to emner på 3. studieår og stor masteroppgave inkludert.

Implementering av digital eksamen: Det juridiske fakultet er første fakultet ved UiB som har digital eksamen i alle emner fra og med høst 2015². Studieseksjonen nedsatte vår 2015 en lokal prosjektgruppe som i samarbeid med DigUiB og sentraladministrative avdelinger gjorde et omfattende arbeid bl.a. med å støtte emneansvarlige og utforme god informasjon til studentene, noe som har ført til få spørsmål om digital eksamen. Det tyngste arbeidet var å gå over i ren driftsfase fra høsten 2015. Digital eksamen er godt mottatt av studenter, undervisere og sensorer. I fortsettelsen vil vi se nærmere på hvordan digitalt vurderingsverktøy åpner for bruk av andre vurderingsformer enn langsvarsoppgaver, som i dag er dominerende ved fakultetet.

Oppussing av gamle Dragefjellet skole: Nyoppusset bygg ble tatt i bruk i april 2015. Det er dette arbeidet som har gjort digital eksamen på alle eksamener mulig. Studentene gir gode tilbakemeldinger på sitt forbedrede fysiske læringsmiljø. Studentene opplever større ro og trygghet når eksamen gjennomføres i kjente lokaler.

Kvalitetssikring av sensur og klagesensur: Tiltak for kvalitetssikring er iverksatt etter innføringen av blindsensur. Noen er allerede evaluert og justert. Klagekommisjonene får besvarelser fra hvert

---

² Digital eksamen for 300-550 oppmeldte kandidater på alle obligatoriske emner og fra 1-120 oppmeldte kandidater på spesialiseringsemner på masternivå.

karaktertrinn hvis mulig, eksempelbesvarelser på A- og B-nivå sendes klagekommisjonene som referansepunkt for hva som kreves i øvre sjikt, erfaring fra ordinær sensur overføres til klagesensur og det er nivåkontroll i klageomgangen. Vi samler nå erfaringer og tilbakemeldinger fra de sist iverksatte tiltakene.

Internasjonalisering: Utnvekslingstallene er fortsatt høye³ og antall innreisende studenter øker jevnt. Sentralt i 2015 har vært videreutvikling av samarbeid med kinesiske universitet. Fakultetet planlegger opprettelse av emne i kinesisk rett fra høst 2016. Fakultetet har etablert en semesterpakke i kinesisk rett fra vår 2017 der studentene kombinerer studier og praksis under utveksling til Kina. (Om utveksling til Kina, se også pkt. 5). I tillegg er samarbeid med National Law University Delhi i India etablert og gjensidig studentutveksling finner sted fra 2016.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015

Erfaringene fra klagesensur som blindsensur viser flere karakterendringer nå enn da klagekommisjonen kjente opprinnelig karakter. I noen tilfeller er karakterspriket mellom ordinær sensur og klagesensur på to karakterer eller mer. Vi har derfor satt i verk flere tiltak for kvalitetssikring (se pkt. 2).

Innføring av digital eksamen har vært krevende for fakultetet. Arbeidsprosessene er betydelig endret og arbeidstoppene kommer på nye tidspunkt, videre har Inspira fortsatt ikke funksjoner for klagebehandling, nivåkontroll og direkte kobling til plagiattrollverktøy.

Pilotfasen for ny læringsplattform har vist at det krever et ekstraordinært løft før alle emner går over til ny plattform høst 2016. Det er opprettet en studieadministrativ prosjektgruppe for å drive arbeidet fremover og støtte de emneansvarlige i implementeringen. For fakultetet er det avgjørende at den nye læringsplattformen også får en fullgod erstatning for KARK samt direkte kobling til plagiattrollverktøy.

Dette studieåret har Juridisk studentutvalg initiert en kampanje for å bidra til å motvirke det opplevde karakterpresset blant studentene. De synliggjør ulike juristroller i arbeidslivet og har blant annet arrangert foredrag om stressmestring.

Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016

Masterprogrammet i rettsvitenskap ble sist evaluert i 2013. Nå avventes pågående utredning av nytt studieprogram. De obligatoriske emnene evalueres hvert år av både studenter og emneansvarlige. For å gi rom for mer dyptgående emneevalueringer og å bedre synliggjøre oppfølgingen av resultatene lager vi i 2016 matriser for emneevaluering hvert 3. år, jf. UiBs studiekvalitetshåndbok. For å sikre kontinuitet i studenttilbakemeldinger skal årlige emnevise referansegruppemøter beholdes, men vi vil se på form og innhold i disse evalueringsmøtene på nytt, bl.a. for å sikre mer tilbakemelding på digitale elementer i emnene.

Program- og emneevalueringer skal legges i Kvalitetsbasen etter behandling i studieutvalget. I 2016 etablerer vi system for å sikre at de publiseres fortløpende. Studentene får henvisning til fjorårets rapport i innkalling til årlige emnevise referansegruppemøter.

Planer for utvikling av studietilbudet, oppretting/nedlegging av studieprogram, fordeling studieplasser for 2017

---

³ 45 % av de som oppnådde mastergraden i rettsvitenskap i 2015 hadde vært på utveksling i løpet av studietiden.

I revidert statsbudsjett 2015 fikk fakultetet øremerkede midler til det midlertidige toårige masterprogrammet i rettsvitenskap opprettet av universitetsstyret i juni 2014 med 30 studieplasser. Programmet ble derfor videreført i 2015 og inngår nå som fast del av fakultetets utdanningsportefølje. Om arbeidet med ny studieordning, se pkt. 2. Tidspunkt for eventuell implementering er ikke fastsatt.

I det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap står følgende utvikling sentralt: Korttidsutveksling til Kina som del av obligatorisk emne på tredje studieår, innføring av obligatorisk engelskspråklig spesialeemne for studenter som ikke reiser ut, og justering av spesialeemneporteføljen med mulig nedlegging og sammenslåing av emner for å sikre best mulig ressursutnyttelse.

Fakultetet holder fast på etablerte opptakstill. Siden stadig flere søkere gjennom Samordna opptak har juridisk utdanning de søker godskrevet her, er det utfordrende å fastsette tilbudstill som tar høyde for dette og som samtidig gjør at vi treffer på måltallet for reelle førsteårsstudenter.

Vurdering av robusthet i fagmiljøet

Fakultetet er fortsatt i en oppbygningsfase og har underdekning på undervisningsressurser. Situasjonen bedrer seg noe fra år til år. I 2015 ble det ansatt tre nye i førsteamanuensisstilling. Dette bedret forholdstallet mellom studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap og fast vitenskapelig ansatte i undervisningsstillinger fra 39,1 til 37,8 studenter pr ansatt.⁴

Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.

I 2015 hadde fakultetet to etter- og videreutdanningsemner: JUR601 Innføring i jus for næringslivet⁵ og JUR640 Planrett. Sistnevnte er av kapasitetshensyn lagt på is i 2016.

Emnet JUR601 Innføring i jus for næringslivet er opprettet på oppdrag fra Addisco, et utdanningsselskap heleid av LO forbundet Forbundet for Ledelse og Teknikk for å gi etter- og videreutdanning til forbundets medlemmer. Filmopptak av forelesninger, spesialtilpassede filmsnutter, digital spørsmåls- og svarfunksjon og edublogside er del av undervisningsopplegget.

Nye tilbud vurderes utviklet sammen med aktuelle partnere fortløpende, innenfor fakultetets gjeldende ressursrammer.

Oppfølging av studiebarometeret

Resultatene fra Studiebarometeret 2014 ble lagt frem for studieutvalget til orientering. Fakultetet kom godt ut, men resultatene hadde begrenset verdi pga. lav svarprosent. Det ble derfor ikke satt i verk konkrete tiltak. Fakultetet gjorde en innsats for å heve svarprosenten i 2015. Studiet har i det store og hele fått gode skussmål fra studentene også i 2015, med små forskjeller fra tidligere år. 84 % av jusstudentene svarer at de alt i alt er fornøyd med studieprogrammet de går på. Følgende tre områder scorer masterprogrammet likevel mindre bra på, og vi vil sette i verk tiltak:

Læring på tvers av emner: Studiedekanen og studieseksjonen skal se på strategier for å gi studentene større innblikk i forskningens og forskernes verden gjennom hele studiet. Bl.a. kan digital forskningsformidling bidra til å knytte forskning og utdanning tettere sammen. Ved mer kontakt på tvers av emner, og mer digitalisert materiale fra emnene, kan hver enkelt emneansvarlig gi studentene bedre forståelse av hvordan enkeltemnene understøtter hverandre.

---

⁴ 1811 studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap og 46 førsteamanuenser/professorer i 2014 mot 1852 studenter på masterprogrammet og 49 førsteamanuenser/professorer i 2015. Tall fra DBH.

⁵ Emnet har vært tilbudt annethvert år siden 2005, men tilbys fra 2016 hvert år.

Kontakt med forskere og forskning: Forholdstallet vitenskapelig ansatt-student er trolig noe av grunnlaget for at fakultetet scorer mindre bra på kontakt med forskere. Bruk av viderekomne studenter som undervisere har fra begynnelsen skullet avhjelpe situasjonen med få vitenskapelig ansatte. Studiedekanen og studieseksjonen vil se på hvordan de emneansvarlige i enda større grad kan gjøre nytte av arbeidsgruppeledernes kompetanse i undervisningen.

Medvirkning: Vi vil synliggjøre klarere for studentene hvilke av deres innspill som følges opp og hvordan, og også være tydeligere på hvorfor faglige og pedagogiske hensyn noen ganger tilsier at innspill ikke tas til følge. Fakultetet har et godt samarbeid med Juridisk studentutvalg og vil bidra enda mer for å synliggjøre studentdemokratiet.

Fakultetets arbeid med frafall og gjennomstrømming

Det juridiske fakultet har nest-høyest produktivitet ved UiB, målt i antall studiepoeng per student⁶, og nest lavest frafall målt som andel per kull fra perioden 2009-2012. Det toårige masterprogrammet i rettsvitenskap har bidratt til å øke antallet produserte studiepoengsårsenheter, og fra 2016 vil det også føre til flere ferdige kandidater. Ved opptaket til det femårige masterprogrammet i 2015 ble det gitt 100 flere tilbud enn i 2014 for å bedre fylle de 380 studieplassene på 1. studieår.⁷ Økt antall tilbud videreføres i 2016.

For å hindre frafall har fakultetet særlig fokus på det viktige førsteåret. Vi innfører år for år flere kvalitetshevende tiltak i de første emnene studentene tar, blant annet ved bruk av digitale pedagogiske verktøy. Vi setter også inn ekstra ressurser for de ca. 100 nye studentene som starter direkte på 4. studieår, og vi fortsetter å utvikle mottaket ved studiestart med særlig fokus på integrering av studenter som begynner rett på et senere studieår. I 2016 vil vi også se på hvordan arbeidsgruppelederne kan benyttes i oppfølgingen av førsteårsstudentene allerede de første ukene av studiet. På andre studieår starter de obligatoriske arbeidsgruppene allerede i semesterstartsuken, mens de på første studieår starter i november. Arbeidsgruppelederne har en sentral rolle i å sikre godt læringsmiljø og å bidra til å hindre frafall på de to første studieårene. Opplæringen av arbeidsgruppelederne videreutvikles og forbedres derfor ytterligere år for år for å sikre at arbeidsgruppelederne gir best mulig oppfølging av studentene i gruppene, både faglig og psykososialt. For å hindre frafall mot slutten av studiet har vi i løpet av de to siste årene lagt om undervisningen knyttet til masteroppgaven. Masteroppgaveemnet inneholder nå flere obligatoriske elementer som blant annet hjelper studentene å komme tidligere i gang med skrivingen. Dermed tilrettelegger vi nå i større grad for at studentene skal lykkes på et område der det tidligere har vært utfordringer.

Det psykologiske fakultet

Oppfølging av prioriteringer for 2014 og planer for 2016

Fakultetet har i løpet av 2015 arbeidet frem de endringer som ble varslet i utdanningsmeldingen for 2014. Med utgangspunkt i Strategiplan for økt studiekvalitet og en styrking av fakultetets fagmiljø (Studiekvalitetsprosjektet) har fakultetet endret sin studieprogramportefølje, og har i 2016 fokus på implementering av de vedtatte endringene. Fakultet planlegger en økt deltakelse i DigUiB prosjektet, blant annet gjennom digital eksamen og videreføring av tiltaket DiG-lunsj, der digitale hjelpemidler i undervisningen presenteres for ansatte. En prioritert målsetting er å styrke tilhørighet og gjennomføring på lavere grads studier og tiltak knyttet til resultatene i studiebarometeret (2014-

---

⁶ 45 studiepoeng pr student i 2015. På det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap isolert er produksjonen høyere: 51 studiepoeng pr student.

⁷ 6 Antall nye studenter som begynner rett på senere studieår fordi de får godskrevet tidligere utdanning har økt. Dette har ført til for få studenter på 1. studieår.

2015). Det er avsatt kr 750 000 i budsjettet der studieprogram kan søke om prosjektmidler til utvikling av studiekvalitative tiltak. Søknadene kan senere utvides til eventuell søknad om PEK-midler. Tanken er at det enkelte studieprogram skal få et økt handlingsrom og støtte i kvalitetsutvikling (emner, studieplaner og praksis).

I forbindelse med oppstart av flere nye studieprogram i 2016, endret opptaksordning for profesjonsstudiet i psykologi og arbeidet med å redusere frafall på flere studieprogram er det viktig at fadderuke-arrangementene og tiltak for nye studentgrupper prioriteres, og at disse studentgruppene inkluderes i studentaktiviteter/utvalg. En har derfor åpnet for mulige direkte søknader fra PSF om slike spesielle tiltak i 2016 og har informert om muligheter og føringer i tildelingsbrevet til PSF.

Satsningsområder i 2016:

1. Implementering av nye og reviderte studieprogram
2. Videreføringen av arbeidet med integrert master i spesialpedagogikk/logopedi med oppstart høst 2017
3. Digitalisering
4. Tiltak knyttet til studiebarometeret
5. Mentorordning
6. Internasjonalisering

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2015.

Gjennom studiekvalitetsprosjektet har fakultetet hatt fokus på kvalitet i nye og reviderte studieprogram, samt rekruttering, tilhørighet og gjennomføring på alle bachelor- og masterprogram. På bachelornivå har økt tilhørighet på programmene vært særlig viktig, mens på masterprogrammene har rekruttering hatt størst fokus, begge med mål i å hindre frafall. Det har også vært prioritert å synliggjøre årsstudium som et verdifullt selvstendig studium knyttet til videre studier, samt arbeidsrelevans i bachelor- og masterprogrammene. Endringen i studieprogram knyttet til flytting av ex-phil er gjort for å skape fagtilhørighet tidlig i studiet.

Kvalitetsutvalget for undervisning og evaluering (KUE) har også hatt fokus på studentenes læringsmiljø, herunder studentarbeidsplasser og ombygging av Christies gt. 12. Et annet ansvarsområde for KUE har vært internasjonalisering/studentutveksling, samt videreføringen av fakultetets evalueringspraksis «Deltakende evaluering». I tillegg har KUE fokusert på tiltak knyttet til DigUiB.

Arbeidet med å forbedre det fysiske læringsmiljøet /ombygging i Christies gt. 12, ble igangsatt i januar 2016 og er forventet ferdigstilt til semesterstart innen 1. august, 2016.

Fakultetet arbeider videre med styrking av lærerutdanninga ved UIB, i tråd med innføring av nye Nasjonale rammeplaner for integrert lektorutdanning og PPU. Vi er i gang med styrking Program for Universitetspedagogikk, staben består nå av fem førstestillinger og emneporteføljen utvides. Det er i løpet av 2015 og begynnelsen av 2016 opprettet fire nye emner, blant annet et emne rettet mot administrativt ansatte og læringsplattformen CANVAS.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015

Lokal styringsstruktur knyttet til studieprogrammene har vært i fokus og vi har i 2015 gjennomført flere møter med alle institutt og fagmiljø for å skape gode rutiner rundt studieprogrammene, både i form av studentkontakt, men også for å kvalitetssikre emner og program. Fokus på kommunikasjon mellom instituttene og studentene har vært og er prioritert ved at alle institutt har gjennomført

regelmessige frokost/lunsjmøter og andre tiltak sammen med studentene. I forhold til frafall og gjennomføring har fakultet som mål å øke gjennomføringen på samtlige bachelor- og masterprogram samt øke bevisstheten rundt relevansen av årsstudium i psykologi. Mye av dette arbeidet ligger til grunn for den omleggingen av studieporteføljen som fakultetet nå er i ferd med å implementere. Det har også vært gjennomført karrieredager og studievalgsmøter for alle våre studenter, i tillegg til de faste møtepunktene ved fakultetet og instituttene. Opprettelsen av fagutvalg og involvering av studentrepresentanter i ulike råd og utvalg har også vært prioritert.

Fakultetet har fortsatt fokus på digitalisering, og har vært pilot både i digital eksamen og i utprøving av elektroniske litteraturlister. I tillegg har vi opprettet forumet «DigLunsj» et lavterskeltilbud som skal bistå fagpersoner som ønsker å ta i bruk digitale hjelpemiddel og der fagpersoner kan legge frem ideer og erfaringer rundt digitalisering i eget emne/program.

Vi har videre hatt fokus på timeplanlegging og endringer knyttet til dette. Rutiner for arbeidet, både under og etter publisering av timeplan, er justert i tråd med de signaler vi har fått fra studentene og fagmiljøene. Fakultetet har møter med studentene og har satt i gang ytterligere tiltak for å bedre praksisen rundt timeplanlegging.

Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016.

I plan vedtatt i KUE ble det satt opp programevaluering av profesjonsstudiet i psykologi og praktisk pedagogisk utdanning i 2015. Siden evaluering av masterprogrammene ble utsatt til 2015 vil evaluering av profesjonsstudiet i psykologi og PPU først bli gjennomført i 2016.

Fakultetet har utarbeidet notatet Deltakende evaluering som er fakultetets gjennomgående praksis for evaluering. Arbeidet med emnevask av alle emner er en pågående prosess og et pedagogisk utviklingsarbeid som også er knyttet til program- og emneevaluering. Fakultetet har det siste året hatt fokus på å legge inn våre ulike evalueringer/rapporter da dette tidligere ikke har vært godt nok gjennomført.

Planer for utvikling av studietilbudet, oppretting/nedleggninger av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljø og fordeling av studieplasser for 2017.

Fakultetet setter av egne midler til å dekke omstillingskostnader og forskuttere nyttilsettinger i

løpet av 2016 i påvente av økte resultatmidler i perioden 2016 – 2018. Fakultetet gjør dette for å skape robuste fagmiljø som er bedre i stand til å gjennomføre forskningsbasert undervisning på kvalitativt gode og samfunnsrelevante studieprogram. Dette vil resultere i et økonomisk underskudd de første årene av prosjektperioden (2016-2018), men på sikt vil dette rettes opp via økt studiepoengproduksjon og resultatmidler.

I studiekvalitetsprosjektet ligger det planer klare for å realisere en 5-årig integrert utdanning i spesialpedagogikk/logopedi med start høsten 2017. Forutsetningen er at fakultetet blir tilført nye studieplasser knyttet til spesialpedagogikk og logopedi. Videre er det viktig for fakultetet å øke studieplassene på de studieprogrammer som er knyttet til helsefagene og etableringen av Helsecampus Årstadvollen.

Aktivitet i etter- og videreutdanning (EVU). Status i 2014 og planer for 2015.

Fakultetet har det siste året arbeidet systematisk for å bygge opp og vedlikeholde en attraktiv EVU-portefølje. Vi opprettet høsten 2014 en administrativ prosjektstilling for å tilrettelegge for økt satsing på EVU. Satsingen tar utgangspunkt i Handlingsplan 2015-2017 Etter- og videreutdanning ved Universitetet i Bergen som foreslår en styrking av UiBs EVU-portefølje i forhold til ulike satsingsområder. For å synliggjøre fakultetets EVU - tilbud er det utarbeidet en rullerende 2-årsplan for EVU-kurs fra 2015 og utover. EVU planen skal revideres og oppdateres i KUE to ganger pr år og danner grunnlag for fakultetets innmelding av kurstilbud til UIB sentralt.

Resultatene fra Studiebarometeret i 2014 og 2015; hvilke tiltak er gjennomført i 2015 og/eller planlagt i 2016. Fakultetets arbeid med frafall og gjennomstrømming.

Fakultetet gjennomførte i 2015 en rekke tiltak knyttet til resultatene i studiebarometeret, frafall og gjennomføring

- Omlegging og utvikling av studieprogram gjennom studiekvalitetsprosjektet med mål å gi flere gradsgivende løp, årlige tilbud om masterstudier og færre studieplasser på årsstudium i psykologi.
- Faste student-lunsjer/frokoster mellom institutt og studenter.
- Studentrepresentanter i alle råd og utvalg i samarbeid med studentorganisasjonen PSU
- Opprettelsen av fagutvalg på de fleste studieprogram

I 2016 vil fokus være:

- Fortsatt samarbeid med PSF (ny studentorganisasjon) i rekruttering av studenter til fagutvalg og valg av representanter til råd og utvalg
- Videreføring av faste studentfrokoster mellom PSF og fakultetsledelsen
- Styrke kontakten mellom institutt og nye fagutvalg gjennom faste møter og representasjon i råd og utvalg
- Implementering av nye og reviderte studieprogram med særlig fokus på oppstart (studiestart) i 2016
- Fokus på endring i studieporteføljen og rollen årsstudiene har i videre studier.
- Involvering av studenter i alle deler av Deltakende evaluering
- Omlegging til digital eksamen der det er mulig.
- Ombyggingen av Christies gt. 12 med fokus på studentmiljø og studentsosiale aktiviteter
- En reduksjon i antall vikarer og timelærere til fordel for flere faste vitenskapelige stillinger som vil gi bedre muligheter for kontakt, samhandling og studiestøtte overfor studentene.
- Fortsatt fokus på sammenheng mellom læringsutbytte og vurderingsform, og arbeids- og undervisningsformer, samt en videreføring av kvalitetsarbeidet med både emne- og programbeskrivelser i tråd med Norsk kvalifikasjonsrammeverk (NKR).
- Videreføring av Dig-lunsj som er et månedlig arrangement der ulike digitale hjelpemidler blir presentert og i noen grad prøves ut.
- For å styrke tilhørighet og profesjonsidentitet skal det etableres et mentorprogram eller mentorordning for profesjonsstudentene over de to første studieårene.